

Evaluatie van de straatcoaches en de rol van de jeugdregisseur in Venlo

*Inventarisatie van gepercipieerde effecten
voor de periode 2009-2010*

Erik van Marissing

Augustus 2010

Inhoud

Samenvatting	7
1 Inleiding	11
1.1 Aanleiding	11
1.1.1 Straatcoaches in Venlo	12
1.1.2 Het nieuwe wapen tegen jeugdoverlast	12
1.1.3 Zijn straatcoaches effectief?	14
1.1.4 Moeten we ermee doorgaan?	14
1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen	14
1.2.1 Onderzoeksvragen m.b.t. de straatcoaches	15
1.2.2 Onderzoeksvragen m.b.t. de jeugdregisseur	16
1.2.3 Proces- en effectevaluatie	16
1.3 Opzet en uitvoering van het onderzoek	17
1.3.1 Opzet	18
1.3.2 Afbakening van het onderzoek	18
1.3.3 Uitvoering	19
1.4 Leeswijzer	19
2 Straatcoaches in Venlo: proces en uitgangspunten	21
2.1 Inleiding	21
2.2 Voorgeschiedenis	21
2.3 Functieomschrijving en belangrijkste taken van de straatcoaches	23
2.4 Aansturing door de jeugdregisseur	24
2.5 De rol van de procesmanager jeugd	25
2.6 Conclusie	26

3	Het effect van de inzet van straatcoaches	29
3.1	Inleiding	29
3.2	Ervaringen uit het veld: gesprekken met betrokkenen	29
3.2.1	Doelstellingen m.b.t. straatcoaches	30
3.2.2	Bijdrage van de jeugdregisseur m.b.t. straatcoaches	36
3.2.3	Onbedoelde effecten door de inzet van de straatcoaches	37
3.2.4	Verbeterpunten en (toekomstige) aansturing door de jeugdregisseur	38
3.2.5	Jeugdregisseur	40
3.2.6	Combinatiefunctie jeugdregisseur en procesmanager jeugd	44
3.3	Overige opmerkingen en wensen van geïnterviewden	47
3.3.1	Toekomstverwachtingen	47
3.3.2	Wensvraag	48
3.3.3	Straatcoaches in nationaal perspectief	48
3.4	Een dag uit het leven van een straatcoach	49
3.5	Conclusie	56
4	Conclusies en aanbevelingen	59
4.1	Inleiding	59
4.2	Wat gaat goed?	59
4.2.1	Proces- en effectevaluatie	60
4.3	Verbeterpunten	60
4.3.1	Inhoudelijke verbeterpunten	60
4.3.2	Procedurele en organisatorische verbeterpunten	60
4.4	Valkuilen	61
4.5	Aanbevelingen	62
4.5.1	Breid het aantal straatcoaches uit	62
4.5.2	Breng de jeugdregisseur onder bij een uitvoerende afdeling	63
4.5.3	Maak de huidige aanpak meetbaar	64
4.5.4	Blijf zoveel mogelijk betrokken bij landelijke ontwikkelingen	65
4.5.5	Koester het lokale karakter	65
4.5.6	Beschouw de straatcoaches niet als wondermiddel	66

5	Literatuur	67
Bijlagen:		
1	Topiclijst voor interviews	71
2	Lijst van geïnterviewde personen	79

Samenvatting

Sinds 2006 kent Nederland het begrip 'straatcoaches'. Wat begon als een overwegend repressieve methode in de Amsterdamse wijk Slotervaart, heeft inmiddels navolging gekregen in enkele tientallen andere gemeenten. Naast de repressieve kant kent de functie nu ook vaak een preventieve en sociale component: het gaat niet alleen om aanspreken en verbaliseren, maar ook om luisteren, meedenken en toeleiden naar bijvoorbeeld werk of scholing.

Sinds 2009 zijn ook in Venlo twee straatcoaches actief. Ze zijn in dienst van de gemeente en worden aangestuurd door de jeugdregisseur, die is ondergebracht in het Veiligheidshuis. De aanstelling van de straatcoaches betreft een *pilot* voor de duur van twee jaar (2009-2011). Na deze periode zal moeten blijken of de inzet een bijdrage heeft geleverd aan het terugdringen van overlast door jongeren in de gemeente en of de aanpak gecontinueerd moet worden.

De afdelingen Veiligheid en Handhaving en Maatschappelijke Ondersteuning hebben het Verwey-Jonker Instituut gevraagd om, nu we halverwege deze periode zijn, een onderzoek uit te voeren naar de ervaringen van directbetrokkenen met de straatcoaches tot nu toe. Bij een gebrek aan harde cijfers en een proces dat gekenmerkt wordt door voortschrijdend inzicht kunnen we niet spreken van een zuivere effect- of procesevaluatie. Omdat dit de eerste keer is dat onderzoek is uitgevoerd naar de werkzaamheden van de straatcoaches, is voorliggend rapport te beschouwen als een nulmeting.

Voor het onderzoek is een analyse gemaakt van beleidsdocumenten en functieomschrijvingen met betrekking tot de straatcoaches, de jeugdregisseur en de nog te creëren functie procesmanager jeugd. Daarnaast zijn de directbetrokkenen geïnterviewd, zoals de politie en medewerkers van de afdelingen Veiligheid en Handhaving en Maatschappelijke Ondersteuning. Tot slot is een observatie uitgevoerd door een middag en avond met de straatcoaches mee te lopen en in de praktijk te zien hoe het eraan toegaat.

Centraal staat de vraag in hoeverre de inzet van de straatcoaches heeft bijgedragen aan het behalen van de vooraf geformuleerde doelstellingen

en wat de rol van de jeugdregisseur daarbij is (geweest). Het gaat daarbij vooral om het terugdringen van jeugdoverlast en, in het verlengde daarvan, om het opzetten van een aanpak waar het reguliere netwerk nog niet in voorziet en het bezoeken van gezinnen, eventueel leidend tot bindende afspraken. Bij het beantwoorden van de vraag is nadrukkelijk aandacht besteed aan de rol van de jeugdregisseur. Hij zorgt voor de aansturing van de straatcoaches en vormt de schakel met alle partners.

De beleidsdocumenten laten zien dat de huidige twee straatcoaches goed ingebed zijn in de gemeentelijke structuur en dat de ketenpartners zeer te spreken zijn over hun inzet. Uit de documentatie spreekt bovendien de ambitie om de huidige aanpak verder te structureren en de positie van de straatcoaches ten opzichte van bijvoorbeeld politie en welzijnswerk verder te concretiseren.

Uit de interviews met directbetrokkenen komt naar voren dat zij de straatcoaches als een zeer waardevolle aanvulling beschouwen op het werk van de politie en het jongerenwerk en dat de meeste respondenten het gevoel hebben dat de jongerenoverlast is afgenomen. Gedurende het afgelopen jaar hebben zij volgens de geïnterviewde betrokkenen een goede basis gelegd voor een aanpak van jeugdoverlast, die zij op basis van ervaringen en voortschrijdend inzicht steeds verder verfijnen. Er is daarbij veel ruimte voor lokale omstandigheden en gevoelsmatige handelingen, waarbij de straatcoaches kunnen terugvallen op hun achtergrond bij respectievelijk de politie en het welzijnswerk. Een onderdeel van die aanpak is het maken van gezinsbezoeken, variërend van eenmalig contact tot langdurige contacten. Sinds hun aanstelling hebben de straatcoaches op basis van eigen inzichten een werkwijze ontwikkeld om met gezinnen in gesprek te zijn en, indien gewenst of noodzakelijk, te blijven.

De aanstelling van de straatcoaches bevindt zich nu nog in de *pilot*-periode. Het proces is nog in ontwikkeling en pas in 2011 is het mogelijk de definitieve balans op te maken. Toch zien de geïnterviewde betrokkenen, inclusief de straatcoaches zelf, al een aantal zaken die nog beter kunnen. Het onderzoek heeft ook enkele valkuilen aan het licht gebracht met het oog op de toekomst.

Inhoudelijk is het vooral belangrijk dat er een set van indicatoren wordt ontwikkeld, waarmee de daadwerkelijke effectiviteit van de inzet van de straatcoaches vast te stellen is. Deze indicatoren stellen de gemeente tevens in staat om de inzet en werkwijze in Venlo te vergelijken met die in andere gemeenten. Op basis van deze indicatoren kan bovendien beter

bepaald worden hoeveel inzet er op welk moment noodzakelijk is.

Op het organisatorische vlak wordt vrijwel unaniem de wens uitgesproken om het aantal straatcoaches uit te breiden. Dit is een legitieme vraag, want de gemeente Venlo zal de komende tijd nog flink groeien en de problematiek zal met het toetreden van Arcen en Velden ook diverser worden. Kennisuitwisseling en competentieontwikkeling zullen daardoor naar verwachting meer tijd in beslag gaan nemen. Ook zijn de straatcoaches door het groter worden van het werkgebied meer tijd kwijt aan het zich verplaatsen van de ene naar de andere hotspot en kunnen zij per saldo dus minder tijd op locatie doorbrengen. Tegelijkertijd kan het ook voorkomen dat er op enig moment minder inzet nodig is, namelijk wanneer de straatcoaches hun werk zo goed doen dat er nauwelijks meer sprake is van overlast. Ook voor het vaststellen van de benodigde inzet is de meetbaarheid van de effecten dus van belang.

Een tweede aspect op het gebied van de organisatie is de positie van de jeugdregisseur. Deze is nu nog ondergebracht bij een beleidsafdeling (Maatschappelijke Ondersteuning), maar het is vanuit praktisch oogpunt logischer wanneer hij bij een uitvoerende afdeling (Veiligheid en Handhaving) komt te werken. Fysiek is de jeugdregisseur al ondergebracht bij het Veiligheidshuis en ook in de werkwijze verandert er verder niets. De functie van jeugdregisseur is van groot belang gebleken: niet alleen zorgt hij ervoor dat de straatcoaches worden aangestuurd en dat zij over de juiste informatie beschikken, maar hij zorgt er ook voor dat de kennis en ervaring die de straatcoaches tijdens hun werk opdoen bij de relevante partners in het Veiligheidshuis terechtkomen. De jeugdregisseur vormt daarmee de verbindende schakel die ervoor zorgt dat de inzet van de straatcoaches een meerwaarde heeft ten opzichte van de aanpak van de partners zoals de politie en het jongerenwerk.

Valkuilen zijn er ook: juist het lokale karakter van de straatcoaches en de ruimte voor maatwerk hebben geleid tot een succesvolle aanpak. Bij eventuele uitbreiding van het aantal straatcoaches is het dus goed om niet, zoals bijvoorbeeld in Amsterdam en Utrecht, op basis van een aanbestedingstraject te werven, maar juist binnen de eigen gelederen op zoek te gaan naar nieuwe krachten. Een tweede valkuil is dat alle partijen spreken over de aanwezigheid van de straatcoaches alsof die vanzelfsprekend is. Dat is hij echter niet. Het besef moet steeds aanwezig zijn dat ze in beginsel zijn aangesteld omdat andere partijen in het veiligheidsdomein er niet of onvoldoende in slaagden om greep op de overlastgevende jongeren te krij-

gen. De straatcoaches moeten niet tot een wondermiddel worden verheven wanneer de anderen het even niet meer weten.

Dit alles leidt tot een zestal aanbevelingen: breid het aantal straatcoaches uit, breng de jeugdregisseur onder bij een uitvoerende afdeling, maak de huidige aanpak meetbaar, blijf zoveel mogelijk betrokken bij landelijke ontwikkelingen, koester het lokale karakter en, *last but not least*, beschouw de straatcoaches niet als wondermiddel.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Sinds 2006 kent Nederland het begrip 'straatcoaches'. De straatcoaches zijn voor het eerst ingezet in Slotervaart in Amsterdam. Inmiddels zijn er ook straatcoaches actief in tal van andere steden, waaronder Utrecht, Nijmegen, Leeuwarden en Venlo (Driessen, 2009; Smit, 2009; Wilshaus, 2010). Voor 2010 heeft de minister van Wonen, Wijken en Integratie € 7.000.000,00 beschikbaar gesteld om straatcoaches en gezinsmanagers aan te stellen. Dat geld komt bovenop de eventuele gemeentelijke budgetten.

In de gemeente Venlo zijn sinds april 2009 twee straatcoaches actief. Zij hebben een contract tot april 2011. In het coalitieprogramma 2010-2014, getiteld 'Doorpakken en meedoen', spreken VVD, CDA en PvdA de wens uit om de tijdelijke inzet van straatcoaches binnen de gemeente Venlo in 2011 om te zetten in een permanente inzet (Gemeente Venlo, 2009, p.7). De coalitie vindt het daarom belangrijk om in 2011 de inzet en werking van de straatcoaches te evalueren op effectiviteit. Dat evaluatieonderzoek richt zich vanzelfsprekend ook op de jeugdregisseur, omdat deze verantwoordelijk is voor de aansturing van de straatcoaches en daar dus onlosmakelijk mee verbonden is.

De afdeling Veiligheid en Handhaving heeft, in samenspraak met de afdeling Maatschappelijke Ondersteuning, het Verwey-Jonker Instituut gevraagd om niet tot het einde van de contractperiode te wachten (voorjaar 2011), maar al dit jaar (2010) een studie uit te voeren naar de effectiviteit van de straatcoaches in de gemeente Venlo. In deze rapportage brengen we verslag uit van gesprekken met betrokken partijen, een eigen observatie en een beknopte studie van de belangrijkste beleidsdocumenten en doen we op basis van deze onderzoeksbevindingen een aantal aanbevelingen met betrekking tot het vervolgtraject.

1.1.1 Straatcoaches in Venlo

Venlo kent momenteel twee straatcoaches. Zij zijn sinds 2009 actief en maken deel uit van het team Toezicht en Handhaving, dat zorg draagt voor het algemene toezicht en de handhaving in de openbare ruimte. De straatcoaches houden zich vooral bezig met het terugdringen van overlast en het ontwikkelen van een aanpak als het reguliere netwerk hierin nog niet in voorziet (Gemeente Venlo, 2008c). De jeugdregisseur stuurt de straatcoaches aan. De jeugdregisseur wordt ook wel de regisseur jeugdoverlast genoemd en is in dienst van de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling.

Veiligheidshuis en procesmanager jeugd

De straatcoaches en de jeugdregisseur opereren vanuit het Veiligheidshuis Noord-Limburg. In de 'Oplegnotitie Veiligheidshuis Noord-Limburg' (Van der Elsen & Van Hal, 2010d, p.2¹) staat het volgende: 'met behulp van extra financiële middelen van de VNG, Justitie en de gemeente Venlo kan er voor de duur van twee jaar extra procesmanagement worden ingezet.' De gelden van VNG en Justitie zijn specifiek bestemd voor nazorg aan gedetineerden, maar in de begroting van het Veiligheidshuis is financiële ruimte om procesmanagement jeugd te organiseren voor 28 uur per week, conform afspraken in het meerjarenplan Veiligheidshuis 2010-2012 (Van der Elsen & Van Hal, 2010b). Andere specifieke terreinen waarvoor procesmanagers ingezet (zullen) worden zijn huiselijk geweld en volwassen veelplegers.

De procesmanagers vormen de schakel tussen justitie en zorg en 'sturen op samenwerking om voor geprioriteerde cliënten een integraal persoonsgerichte aanpak te kunnen organiseren en uit te voeren' (Van der Elsen & Van Hal, 2010e). Omdat de procesmanager met dezelfde ketenpartners samenwerkt en zich ook met jongeren bezighoudt, zullen we in het onderzoek ook aandacht besteden aan zijn/haar rol in het geheel.

1.1.2 Het nieuwe wapen tegen jeugdoverlast

Straatcoaches in Amsterdam

Straatcoaches worden in veel gemeenten als positief ervaren en lijken bij te dragen aan het terugdringen van overlast en criminaliteit. In Amsterdam-Slotervaart daalde de overlast in drie jaar tijd met 50 procent. Van de

¹ Zie ook Van der Elsen & Van Hal 2010a, 2010b en 2010c.

negen jeugdgroepen zijn er nog maar vier actief (De Gruijl & Neefjes, 2009; Smit, 2009). De coaches zijn daar de hele dag op straat te vinden en spreken jongeren aan op hun gedrag. Uit onderzoek van Twynstra Gudde in opdracht van de Directie OOV van de gemeente Amsterdam blijkt dat de straatcoaches in de beleving van de bewoners een belangrijke bijdrage leveren aan de veiligheid: 'het veiligheidsgevoel van bewoners is vergroot en de straatcoaches worden goed beoordeeld' (2008, p.17). De combinatie van de positieve waardering door bewoners en *stakeholders* en de afname van overlast in de wijken waar de straatcoaches actief zijn leiden volgens de onderzoekers tot de conclusie 'dat de straatcoaches een positieve en toegevoegde waarde hebben met betrekking tot de aanpak van overlast' (p.21).

Straatcoaches in Utrecht

Ook in Utrecht lijkt de inzet van straatcoaches bij te dragen aan de leefbaarheid en veiligheid: in de wijken Kanaleneiland en Overvecht ervaren bewoners minder overlast van jongeren dan drie jaar geleden (Zorg & Welzijn, 2010).² Naast de inzet van straatcoaches heeft de gemeente Utrecht ook samenscholingsverboden ingesteld om de orde te handhaven. In totaal houden in Utrecht nu 53 straatcoaches toezicht (Epping, 2010).

Straatcoaches in Venlo

Niet alleen in Amsterdam en Utrecht, maar ook in andere steden, zoals Leeuwarden en Gouda lijkt de inzet van straatcoaches 'hét wondermiddel tegen overlast in probleemwijken' (De Gruijl & Neefjes, 2009). Zo ook in Venlo. De regisseur jeugdoverlast van de gemeente Venlo beschouwt de straatcoaches als 'het nieuwe wapen tegen jeugdoverlast'. Volgens hem komt de politie niet toe aan overlastmeldingen en houden jongerenwerkers zich er niet primair mee bezig. De straatcoaches vullen dat gat op: 'Zij zijn professionals die weten hoe ze op straat moeten handelen.' (Gemeente Venlo, 2008d) Sinds april 2009 gaat het volgens de regisseur jeugdoverlast opmerkelijk beter: 'We zijn er nog niet, maar we hebben tientallen probleemjongeren op het juiste pad gebracht. Dat komt doordat we nu coaches

2 In Kanaleneiland heeft ruim 17 procent van de burgers minder last van jongeren, in Overvecht 12 procent. De gemeente schrijft de verbetering onder andere toe aan de inzet van de straatcoaches. In de wijken Zuilen en Leidsche Rijn, waar de coaches nog niet zo lang actief zijn, is (nog) geen verbetering zichtbaar. In deze wijken zorgen probleemjongeren voor overlast. Er is sprake van crimineel gedrag, intimidatie en meerdere bewoners zijn weggepest uit hun buurt (Zorg & Welzijn, 2010).

hebben uit Venlo met jongerenervaring en een netwerk. Daar zit onze kracht ten opzichte van andere steden in Nederland.' (Driessen, 2009)

1.1.3 Zijn straatcoaches effectief?

Tot nu toe is niet onderzocht in hoeverre de straatcoaches effectief hebben bijgedragen aan het verbeteren van de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente Venlo en berust het oordeel van de afdeling Veiligheid en Handhaving vooral op het gevoel dat de situatie in de wijken verbeterd is. Dit gevoel wordt ondersteund door statistieken en bevestigd door reacties van bewoners. Sinds april 2009 zijn ongeveer 25 jongeren toegeleid naar zorg, onderwijs of werk en ten opzichte van 2008 is het aantal overlastmeldingen in 2009 in de gemeente afgenomen (Gemeente Venlo, 2010³). Daarnaast ontvangen zowel de straatcoaches als de jeugdregisseur veel positieve reacties van bewoners.

1.1.4 Moeten we ermee doorgaan?

De straatcoaches lijken dus een positieve bijdrage te hebben geleverd aan het terugdringen van de overlast en aan het behalen van aanverwante doelstellingen. Met het oog op de geplande verlenging en eventueel zelfs omzetting van het contract van de twee straatcoaches, heeft de afdeling Veiligheid en Handhaving, in samenspraak met de afdeling Maatschappelijke Ondersteuning, ons gevraagd om inzicht te verschaffen in de effectiviteit van de straatcoaches in de gemeente Venlo. In dit rapport presenteren we de uitkomsten van de effectevaluatie van de straatcoaches over de periode april 2009-april 2010.

1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen

In het onderzoek kijken we op basis van de vooraf geformuleerde doelstellingen naar de inzet van de twee straatcoaches in de periode april 2009 - april 2010. De volgende probleemstelling staat daarbij centraal:

3 Deze notitie is een uitwerking van aanbevelingen uit de rapportage 'Extreem? Moeilijk!' van Moors (2007).

In hoeverre heeft de inzet van straatcoaches effectief bijgedragen aan het behalen van de vooraf geformuleerde doelstellingen?

Bij het formuleren van de probleemstelling en onderzoeksvragen maken we onderscheid tussen de rol van de straatcoaches en die van de jeugdregisseur. In paragraaf 1.2.1 benoemen we de onderzoeksvragen met betrekking tot de straatcoaches en in paragraaf 1.2.2 besteden we aandacht aan de vragen met betrekking tot de jeugdregisseur.

1.2.1 Onderzoeksvragen m.b.t. de straatcoaches

Bovenstaande resulteert in de volgende probleemstelling met betrekking tot de straatcoaches:

In hoeverre heeft de inzet van straatcoaches effectief bijgedragen aan het behalen van de vooraf geformuleerde doelstellingen?

Deze probleemstelling leidt tot de volgende onderzoeksvragen:

1. Welke doelstellingen zijn vooraf geformuleerd met betrekking tot de aanstelling van de twee straatcoaches?
2. Welk van genoemde doelstellingen zijn behaald, welke niet?
3. Welke oorzaken zijn hiervoor aan te wijzen volgens betrokkenen?
4. In hoeverre heeft de jeugdregisseur bijgedragen aan het behalen van deze doelstellingen?
5. Welke eventuele onbedoelde effecten worden volgens betrokkenen bereikt?
6. Welke eventuele aanbevelingen voor het vervolgtraject volgen hieruit?
7. Wat betekent bovenstaande voor de manier waarop de jeugdregisseur de straatcoaches aanstuurt?

We beantwoorden deze vragen op basis van een documentenanalyse, interviews met betrokkenen en een eigen observatie (een middag/avond 'meelopen'). In paragraaf 1.3 lichten we de opzet en uitvoering van het onderzoek nader toe.

1.2.2 Onderzoeksvragen m.b.t. de jeugdregisseur

Bovenstaande resulteert in de volgende probleemstelling met betrekking tot de jeugdregisseur:

In hoeverre heeft de inzet van de jeugdregisseur effectief bijgedragen aan het behalen van de vooraf geformuleerde doelstellingen?

Deze probleemstelling leidt tot de volgende onderzoeksvragen:

8. Welke doelstellingen zijn vooraf geformuleerd met betrekking tot de (rol van de) jeugdregisseur?
9. Welk van genoemde doelstellingen zijn behaald, welke niet?
10. Welke oorzaken zijn hiervoor aan te wijzen volgens betrokkenen?
11. In hoeverre hebben de straatcoaches bijgedragen aan het behalen van deze doelstellingen?
12. Welke eventuele onbedoelde effecten worden volgens betrokkenen bereikt?
13. Welke eventuele aanbevelingen voor het vervolgtraject volgen hieruit?
14. Wat betekent bovenstaande voor de manier waarop de jeugdregisseur de straatcoaches aanstuurt?
15. Wat betekent bovenstaande voor de functie van de jeugdregisseur?
 - a. Is de huidige invulling functioneel?
 - b. Is een voltijdse aanstelling gewenst en/of noodzakelijk?
 - c. Zijn er eventueel combinaties mogelijk met de functie van de procesmanager jeugd?

We beantwoorden deze vragen eveneens op basis van een documentenanalyse, interviews met betrokkenen en een eigen observatie (een middag/avond 'meelopen'). In paragraaf 1.3 lichten we de opzet en uitvoering van het onderzoek nader toe.

1.2.3 Proces- en effectevaluatie

Bij het beantwoorden van zowel de onderzoeksvragen met betrekking tot de rol van de straatcoaches als die van de jeugdregisseur maken we onderscheid tussen de evaluatie van het proces (procesevaluatie) en die van de daadwerkelijke effecten die worden waargenomen (effectevaluatie). Bij zo-

wel de proces- als de effectevaluatie gaat het om *gepercipieerde* effecten, namelijk de ervaringen van directbetrokkenen.

Procesevaluatie

Het doel van de procesevaluatie is dat we kunnen vaststellen op grond van welke gedachten de gemeente Venlo, afdeling Veiligheid en Handhaving heeft besloten om twee straatcoaches aan te stellen, hoe het werkproces uitgevoerd moest worden (procesbeschrijving), hoe hun positie is ingebed in de gemeentelijke structuur en welke eventuele (voor)onderstellingen en uitgangspunten daarbij gehanteerd zijn. De procesevaluatie bespreekt, met andere woorden, het gehele proces van idee tot uitvoering, inclusief de ontwikkelingen die in het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden. Speciale aandacht zal daarbij uitgaan naar de rol van de jeugdregisseur.

Effectevaluatie

Met dezelfde respondenten bespreken we ook de effecten die zijn bereikt sinds april 2009, bijvoorbeeld minder overlastmeldingen of minder schooluitval. Ook bij deze effectevaluatie speelt de positie en inzet van de jeugdregisseur een nadrukkelijke rol. Bij aanvang van de aanstelling van de straatcoaches is geen nulmeting gehouden. Het is daarom niet mogelijk om causale verbanden vast te stellen tussen de aanstelling van de straatcoaches en de ontwikkeling van bijvoorbeeld de veiligheidscijfers in de gemeente Venlo. Eventueel cijfermateriaal moet vooral als indicatief worden beschouwd en vormt de context voor het interpreteren van de uitspraken van de betrokken respondenten. Het tweede deel van de effectevaluatie bestaat daarom uit een kwalitatief onderzoek (de gesprekken met betrokkenen, die ook voor de procesevaluatie geïnterviewd zijn). Een derde onderdeel van de effectevaluatie bestaat uit een observatie van het werkveld waarin de straatcoaches opereren en de manier waarop zij te werk gaan. Hiertoe hebben we een middag/avond meegelopen met de straatcoaches en hebben we een participerende observatie uitgevoerd.

1.3 Opzet en uitvoering van het onderzoek

Het onderzoek valt uiteen in drie onderdelen (1.3.1), kent een aantal beperkende randvoorwaarden (1.3.2) en is gefaseerd uitgevoerd (1.3.3).

1.3.1 Opzet

Het onderzoek bestaat uit drie onderdelen:

1. een documentenstudie;
2. interviews met sleutelpersonen;
3. observatie van het werk en werkveld van de straatcoaches.

Na een analyse van documenten, vooral functieomschrijvingen en gemeentebesluiten maar ook opinieartikelen uit kranten en vakbladen, hebben we interviews gehouden met betrokkenen, met als doel de huidige situatie en het proces in beeld te brengen. Ook wilden we hierdoor toetsen of de gegevens die uit deze documentenanalyse naar voren kwamen in de praktijk kloppen: in hoeverre is het proces het afgelopen jaar (april 2009 - april 2010) volgens plan verlopen, wat gaat goed en wat kan beter? Tijdens en na afloop van de gesprekken kregen we van een aantal respondenten nog aanvullende documenten, zoals het 'Beleidsplan Jeugd 2010' (Politie Limburg-Noord, 2010) en de 'Overeenkomst Gegevensuitwisseling Jongerenwerk' (Gemeente Venlo et al., 2008b). Om de uitspraken van de geïnterviewde betrokkenen in perspectief te kunnen plaatsen, hebben we ook een observatie uitgevoerd door een middag/avond met de straatcoaches mee te lopen.

1.3.2 Afbakening van het onderzoek

De lokale situatie centraal

Uit de documenten blijkt dat de situatie in Venlo om meerdere redenen uniek is voor Nederland, onder andere voor wat betreft de lokale binding (uit de regio zelf) en de achtergrond van de straatcoaches (politie en welzijnswerk) (zie De Gruijl & Neefjes, 2009). In veel andere gemeenten zijn straatcoaches bovendien met een ander doel (vooral repressie) en op een andere manier (aanbesteding) aangesteld (zie Driessen, 2009). Voorliggend rapport richt zich daarom vooral op het in beeld brengen van de situatie in Venlo en uitspraken over de gepercipieerde effectiviteit zijn ingegeven door lokaal perspectief. Daar waar mogelijk en relevant hebben we wel enkele voorbeelden uit andere gemeenten opgenomen.

Alleen directbetrokkenen aan het woord

De inzet van de straatcoaches bevindt zich nu halverwege de proefperiode. Dat betekent dat de inhoudelijke werkwijze en de samenwerkingsrelaties

nog kunnen veranderen als gevolg van nieuwe inzichten. Het proces is, met andere woorden, nog niet uitontwikkeld. Het is daarom vooral van belang om de professionals die direct bij het proces en de invulling betrokken zijn (geweest) aan het woord te laten. Het gaat om de vertegenwoordigers van de afdelingen Veiligheid en Handhaving en Maatschappelijk Ondersteuning, de politie en natuurlijk de straatcoaches en de jeugdregisseur zelf. In bijlage 2 is een overzicht van de geïnterviewde respondenten te vinden.

Mocht de aanstelling van de straatcoaches conform de uitgesproken intenties worden voortgezet (zie paragraaf 1.1.4), dan moet er meer aandacht komen voor het meten van de effecten. Op dat moment spelen betrokkenen als bewoners, winkeliers en corporatiemedewerkers een veel belangrijker rol en zullen zij ook aan het woord moeten komen. Voor de huidige inventarisatie is dat echter niet noodzakelijk en kunnen we volstaan met de percepties en ervaringen van directbetrokkenen.

1.3.3 Uitvoering

De analyse van beschikbare documenten heeft voor het overgrote deel voorafgaand aan de interviews plaatsgevonden. We hebben functieomschrijvingen, beleidsdocumenten en andere stukken vooral gebruikt om de procesbeschrijving te maken en om de topiclijst te ontwerpen die voor de interviews is gebruikt. Na afloop van de interviews werden af en toe nog aanvullende documenten aangereikt; die zijn eveneens in de rapportage verwerkt.

We hebben de interviews afgenomen op twee opeenvolgende dagen. De interviews zijn grotendeels gevoerd aan de hand van een topiclijst, waarin aandacht werd besteed aan de straatcoaches, de jeugdregisseur en, indien van toepassing, de nog te creëren functie 'procesmanager jeugd'. Deze is te vinden in bijlage 1. De opdrachtgever heeft de respondenten aangedragen (zie paragraaf 1.3.2).

Aan het eind van de eerste interviewdag is een van de onderzoekers mee op pad geweest met de twee straatcoaches. Een integraal verslag van de observatie is opgenomen in paragraaf 3.3.

1.4 Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd: in het volgende hoofdstuk gaan we in op het proces en de uitgangspunten/vooronderstellingen. Vervolgens bespreken

we in hoofdstuk 3 de gepercipieerde effecten van de inzet van de straatcoaches in de gemeente Venlo. In hoofdstuk 4, ten slotte, presenteren we de conclusies en de aanbevelingen die hieruit volgen.

2 *Straatcoaches in Venlo: proces en uitgangspunten*

2.1 *Inleiding*

In dit hoofdstuk bespreken we het proces rond de aanstelling van de straatcoaches in Venlo en gaan we in op de daarbij gehanteerde uitgangspunten en vooronderstellingen. In paragraaf 2.2 bespreken we allereerst de voorgeschiedenis: waar kwam het idee vandaan en hoe is dat uitgewerkt? Vervolgens gaan we in paragraaf 2.3 in op de specifieke functieomschrijving van de straatcoaches. In paragraaf 2.4 besteden we aandacht aan de functieomschrijving van de jeugdregisseur en in paragraaf 2.5 bespreken we de functieomschrijving van de procesmanager jeugd. We besluiten het hoofdstuk met een korte conclusie (2.6).

2.2 *Voorgeschiedenis*

In navolging van projecten in Amsterdam en Utrecht (zie paragraaf 1.1.2) werden in 2008 ook in Venlo twee straatcoaches aangesteld, op voorpraak van de PvdA-fractievoorzitter, die toen nog van 'straatbazen' sprak (Kellenaers, 2008). De gemeente had de straatcoaches in eerste instantie aangesteld om de overlast te bestrijden van Lonsdale-jongeren, Marokkanen, gothics en skaters, naar aanleiding van het onderzoek 'Extreem? Moeilijk!' van Moors (2007). Dat onderzoek was onder andere uitgevoerd omdat er, volgens een van de geïnterviewde betrokkenen, toen 'heel veel ongecoördineerde ad-hocinterventies' plaatsvonden. Tegelijkertijd werd ook de jeugdregisseur aangesteld omdat uit het onderzoek bleek dat er behoefte aan coördinatie was. De jeugdregisseur had geen inbreng gehad in de aanstelling van de straatcoaches en maakte kennis met hen op zijn eerste werkdag. Met de aanstelling van twee straatcoaches hoopte de gemeente volgens hem 'het gat tussen het jongerenwerk en de politie op te vullen'.

In herkenbare kleding zouden ze in avonden en weekeinden jongeren aanspreken op hun gedrag. Aanvankelijk gingen de straatcoaches nog zonder herkenbare kleding en zonder opsporingsbevoegdheid de straat op. De gemeente, politie en drie welzijnsorganisaties bekrachtigden hun gezamenlijke aanpak van jeugdoverlast met hun handtekening. Echter, 'de coaches kwamen van buiten de stad, kenden Venlo niet en hadden daardoor geen geloofwaardigheid' (De Gruijl & Neefjes, 2009). Geïnterviewde betrokkenen zeggen hierover: 'De straatcoaches waren veel te licht' en 'Met deze twee straatcoaches (een oud-militair en een vrouw die met Rotterdamse daklozen had gewerkt) liep het niet lekker.' Het gevolg was dat het project 'binnen een paar maanden klapte' (Driessen, 2009). Deze ingreep was volgens de geïnterviewde professionals niet alleen gebaseerd op de inzichten van de jeugdregisseur, maar werd ook door alle andere betrokken partners gesteund.

In april 2009 werden opnieuw twee straatcoaches aangesteld bij wijze van pilotproject voor de duur van twee jaar (2009-2011). Daarbij werd volgens een van de personen die we hebben geïnterviewd (zie paragraaf 1.3) vanaf het begin gekozen voor een gemeentebrede aanpak. Er werden twee coaches 'uit eigen gelederen' aangesteld, die 'de straten van Venlo afstruinen, op zoek naar probleemjongeren' (De Gruijl & Neefjes, 2009). Zij maken deel uit van het team Toezicht en Handhaving, dat zorg draagt voor het algemene toezicht en de handhaving in de openbare ruimte. Onderwerpen waar dit team zich onder andere mee bezighoudt zijn afval- en reinigingscontroles, parkeercontroles, algemeen gebruik van de openbare ruimte, cameratoezicht in de binnenstad en wijktoezicht (Gemeente Venlo, 2008c). Anno 2010 maken de twee straatcoaches volledig deel uit van de gemeentelijke structuur.

Hun inzet lijkt z'n vruchten af te werpen: inmiddels zijn ongeveer 25 jongeren toegeleid naar werk, zorg of onderwijs en is het aantal overlastmeldingen afgenomen (Gemeente Venlo, 2010). In de raadsinformatiebrief stelt de gemeente tevens dat er in de verschillende wijken 'steeds meer positieve respons vanuit de bewoners' komt en dat deze de aanwezigheid van de straatcoaches waarderen (Gemeente Venlo, 2010). Ook de regisseur jeugdoverlast stelt dat het sinds vorig jaar opmerkelijk beter gaat: 'We zijn er nog niet, maar we hebben tientallen probleemjongeren op het juiste pad gebracht. Dat komt doordat we nu coaches hebben uit Venlo met jongerenervaring en een netwerk. Daar zit onze kracht ten opzichte van andere steden in Nederland.' (De Gruijl & Neefjes, 2009)

2.3 *Functieomschrijving en belangrijkste taken van de straatcoaches*

De hoofdtaken van de huidige straatcoaches, zoals die bij aanvang van hun aanstelling zijn opgesteld, zijn weergegeven in tabel 2.1.

Tabel 2.1: Hoofdtaken van de straatcoaches

1. Het terugdringen van overlast, veroorzaakt door risicojongeren onder de 23 jaar.
2. Het opzetten van een aanpak voor jeugdoverlast daar waar het reguliere netwerk nog niet in voorziet.
3. Het maken van gezinsbezoeken en bindende afspraken met gezinnen.

Bron: Gemeente Venlo (2008c)

In de 'Samenwerkingsovereenkomst Wijkgericht Jongerenwerk' (Gemeente Venlo et al., 2008b) worden de straatcoaches geïntroduceerd als 'ambtenaren met bijzondere opsporingsbevoegdheden', die vanuit de gemeente worden ingezet 'naast de reguliere inzet van de netwerkpartners' (p.5). Anders dan in Utrecht of Amsterdam is 'straatcoach' in Venlo een stedelijke functie. In de 'informatiekaart straatcoach m/v' zijn informatie over het team waarin de straatcoach komt te werken en een beschrijving van de hoofdtaken opgenomen. Ook is er een opsomming van een aantal kenmerken die de straatcoaches idealiter zouden moeten bezitten. Deze zijn weergegeven in tabel 2.2.

Tabel 2.2: Kenmerken van de straatcoaches

1. Inlevingsvermogen
2. Oordeelsvorming
3. Samenwerken
4. Netwerken
5. Integer

Bron: Gemeente Venlo (2008c)

In aanvulling hierop wordt gevraagd om iemand met mbo+/hbo-werk- en -denkniveau en ervaring/affiniteit met lokaal bestuur.

2.4 Aansturing door de jeugdregisseur

De straatcoaches worden operationeel aangestuurd door de jeugdregisseur, die is gestationeerd in het Veiligheidshuis, waar ook alle relevante partners werken. De 'Samenwerkingsovereenkomst Wijkgericht Jongerenwerk' stelt dat de aansturing door de jeugdregisseur onder andere nodig is om te voorkomen 'dat er een kloof ontstaat tussen de reguliere werkzaamheden en taken van het bestaande netwerk en het werk van de straatcoach'. De jeugdregisseur fungeert als coördinator van de werkzaamheden die hij samen met de straatcoaches bespreekt in het jongerenoverleg (Gemeente Venlo et al., 2008b). De gegevensuitwisseling tussen de verschillende partijen is vastgelegd in de 'Overeenkomst Gegevensuitwisseling Jongerenwerk' (Gemeente Venlo, 2008a).

Tabel 2.3: Hoofdtaken van de jeugdregisseur. De jeugdregisseur:

1. Stuurt de straatcoaches op operationeel niveau aan.
2. Verdeelt, in overleg met medewerkers, de werkzaamheden en bewaakt de voortgang en kwaliteit van het werk, geeft zo nodig werkinstructie en begeleiding.
3. Doet voorstellen voor het verbeteren van werkprocedures en planningen.
4. Voert de regie op de aanpak van risicojongeren en jeugdoverlast door ketenpartners (vanuit een visie op de middellange termijn).
5. Maakt samenwerkingsafspraken met de ketenpartners en stuurt op de naleving hiervan.
6. Zit de integrale jongerenoverleggen in de wijken en de stedelijke werkgroep jeugdoverlast voor.
7. Monitort en evalueert de integrale plannen van aanpak op wijkniveau.
8. Signaleert, analyseert en adviseert over stedelijke vraagstukken rond jeugdoverlast en over de integrale aanpak in de wijken, geeft de consequenties daarvan aan en vertaalt naar het beleidsgebied.
9. Adviseert over en stelt beleidsrapporten, -notities en -voorstellen op met betrekking tot het beleidsterrein.
10. Is verantwoordelijk voor de inrichting van de informatiehuishouding m.b.t. de jeugdoverlast door afstemming van registraties en informatiesystemen van de participerende instellingen.
11. Fungeert als schakel binnen het thema jeugdoverlast tussen het jongerenoverleg in de wijken, de stedelijke werkgroep jeugdoverlast en de stedelijke coördinatiegroep risicojongeren.
12. Fungeert als centraal aanspreek- en sturingspunt voor jeugdoverlast voor de ketenpartners.
13. Bouwt een constructieve vertrouwensrelatie op met interne en externe partners.
14. Adviseert en rapporteert aan de portefeuillehouder.

Bron: Gemeente Venlo (2008b)

2.5 *De rol van de procesmanager jeugd*

De functie van procesmanager jeugd bestaat ten tijde van dit schrijven nog niet, maar het is een functie in wording. In de oplegnotitie gemeenten (Van der Elsen & Van Hal, 2010d) doet de voorzitter van de Stuurgroep Veiligheidshuis Noord-Limburg, de burgemeester van Venlo, het voorstel om voor een periode van twee jaar procesmanagement in te zetten, gericht op doelgroepen (Van der Elsen & Van Hal 2010d, p.5). In het meerjarenplan wordt zelfs gesteld: 'Om de werkzaamheden van het Veiligheidshuis Noord-Limburg uit te voeren zoals in het meerjarenperspectief staat omschreven, en de kwaliteit van het Veiligheidshuis te kunnen waarborgen, is uitbreiding van de capaciteit met procesmanagement en administratieve ondersteuning noodzakelijk.' (Van der Elsen & Van Hal 2010a, p.17) Het Veiligheidshuis richt zich primair op vier doelgroepen, namelijk volwassen veelplegers, (ex) gedetineerden, minderjarigen (waaronder veel- en meerplegers en hardkernjongeren) en daders en slachtoffers van huiselijk geweld (Van der Elsen & Van Hal 2010a, p.6). Voor jeugd wordt een capaciteit begroot van 28 uur per week. Deze capaciteit zal 'zeker in het eerste jaar gericht zijn op het vormgeven van de beoogde aanpak (...) aangezien de aanpak voor de doelgroep jeugd in het Veiligheidshuis nog volledig opgebouwd moet worden.' (Van der Elsen & Van Hal, 2010b, p.24)

De procesmanager vormt de *linking pin* tussen justitie en zorg en stuurt op samenwerking om voor geprioriteerde cliënten een integraal persoonsgerichte aanpak te kunnen organiseren en uit te voeren. Hij bewerkstelligt dit door het voorzitten en voorbereiden van zorgoverleggen, deelnemen aan het justitieel casusoverleg, motiveren en stimuleren van deelnemers en sturen op 'grensoverschrijdende' samenwerking. De procesmanager vertegenwoordigt de gemeenten van Noord-Limburg op operationeel niveau (Van der Elsen & Van Hal, 2010b, pp.9-10). De hoofdtaken van de procesmanager jeugd⁴ die

4 In de productenmatrix (Van der Elsen & Van Hal 2010e, p.2), wordt een vergelijkbaar takenpakket benoemd voor de procesmanager in het algemeen, onderverdeeld naar zeven hoofdtaken: Hij: 1) bereidt de zorgoverleggen voor en zit ze voor, bewaakt de voortgang, is verantwoordelijk voor het aanleveren van managementinformatie en signaleert hiaten in beleidslijnen; 2) is deelnemer briefing; 3) coördineert de totstandkoming van de re-integratieplannen bestemd voor jeugdigen en volwassen bij terugkeer uit detentie, veelplegers en daders en slachtoffers van huiselijk geweld; 4) adviseert de gemeenten omtrent huisverboden; 5) neemt namens de gemeenten deel aan de justitiële casusoverleggen en vormt de schakel tussen de justitiële casusoverleggen en de overige overleggen; 6) heeft een netwerk, gericht

hieruit volgen zijn weergegeven in tabel 2.4.

Tabel 2.4: Hoofdtaken van de procesmanager jeugd

1. Eindverantwoordelijk voor de totstandkoming van (na)zorgtrajecten voor volwassen veelplegers, risicojongeren en daders van huiselijk geweld in Noord-Limburg.
2. De juiste partners betrekken bij en motiveren voor het organiseren van een sluitende aanpak op casusniveau.
3. Voorzitten en voorbereiden van gemeentelijke overleggen in het Veiligheidshuis Noord-Limburg.
4. Deelnemen aan alle justitiële overleggen in het Veiligheidshuis Noord-Limburg. De procesmanager signaleert dwarsverbanden en fungeert als schakel tussen de justitiële en gemeentelijke overleggen.
5. Eerste aanspreekpunt van gemeenten en andere partners bij concrete casussen.

Bron: Gemeente Venlo (2008a)

2.6 Conclusie

De aanstelling van de straatcoaches kende een moeizame aanloop, vooral door het vertrek van de aanvankelijk aangestelde straatcoaches. Uit de documentatie kunnen we opmaken dat de twee huidige straatcoaches, die sinds vorig jaar een vast koppel vormen, volledig ingebed zijn in de gemeentelijke structuur. Tevens stellen we op basis van de stukken vast dat de ketenpartners zeer te spreken zijn over de straatcoaches en dat vanuit bewoners positieve reacties komen op hun inzet.

De inbedding van de straatcoaches in de gemeentelijke structuur betekent niet alleen dat zij een positie op straat hebben verworven te midden van bestaande partijen als politie en welzijnswerk, maar ook dat hun functie organisatorisch is opgenomen in de gemeentelijke structuur. Uit de functieomschrijving van de jeugdregisseur spreekt een duidelijke ambitie om dit op een gestructureerde manier in te bedden en voor een stevige aansturing van de straatcoaches te zorgen. Dit voorkomt dat de partners op straat hen als 'lapmiddel' beschouwen en maakt het mogelijk te bouwen aan een aanpak die daadwerkelijk in een behoefte voorziet.

Dit geldt in mindere mate ook voor de aansturing door een eventuele

op het weg kunnen zetten van signalen, binnen alle deelnemende gemeenten; heeft contacten met de lokale (bemoeizorg)netwerken en is eerste aanspreekpunt van gemeenten bij concrete casussen en 7) motiveert een stimuleert deelnemers en stuurt op 'grensoverschrijdende' samenwerking.

procesmanager jeugd, die er op een hoger schaalniveau op moet toezien dat er een samenhangende aanpak ontstaat.

De positieve ervaringen tot nu toe, de ambities die tot uiting komen in de functieomschrijvingen en de mogelijke aanstelling van een procesmanager jeugd maken samen dat het logisch lijkt om ook na 2011 door te gaan met de inzet van straatcoaches, al dan niet onder aansturing van de jeugdregisseur. We kunnen daar echter pas uitspraken over doen wanneer we meer in detail hebben geïnventariseerd wat er wel en niet goed gaat en wat beter kan.

3 *Het effect van de inzet van straatcoaches*

3.1 *Inleiding*

In dit derde hoofdstuk bespreken we de ervaringen uit het veld waarin de straatcoaches werkzaam zijn. We inventariseren de ervaringen met de inzet van de straatcoaches en de gepercipieerde effecten die zijn bereikt, waarbij we ook kijken naar de aansturing door de jeugdregisseur (paragraaf 3.2.2, 3.2.4 en 3.2.5). We beperken ons daarbij tot de vraag of de vooraf benoemde doelstellingen gehaald zijn (paragraaf 3.2.1) en of er eventueel andere, onbedoelde effecten zijn opgetreden (paragraaf 3.2.3). Hieruit leiden we vervolgens een aantal verbeterpunten af (paragraaf 3.2.4). Tevens besteden we aandacht aan de ideeën die de geïnterviewde betrokkenen hebben ten aanzien van de nieuwe regionale functie procesmanager jeugd en aan de vraag hoe beide functies zich tot elkaar verhouden (paragraaf 3.2.6). In de gesprekken kwamen ook enkele andere zaken voorbij, waar niet rechtstreeks naar gevraagd werd. Deze bespreken we in paragraaf 3.3. In paragraaf 3.4 brengen we verslag uit van een observatie van de werkzaamheden van de straatcoaches. In paragraaf 3.5, ten slotte, volgt de conclusie.

3.2 *Ervaringen uit het veld: gesprekken met betrokkenen*

In deze paragraaf bespreken we de resultaten van de interviews met ketenpartners en andere betrokkenen. We doen dat aan de hand van de probleemstelling en onderzoeksvragen, zoals geformuleerd in hoofdstuk 1.

Voor het onderzoek hebben we vijf professionals geïnterviewd⁵, die direct betrokken zijn bij de inzet van de straatcoaches. Daarnaast zijn de twee

5 De motivatie om juist deze betrokkenen te spreken hebben we reeds besproken in paragraaf 3.3. Om hun affiniteit met de straatcoaches en de aanverwante professionals vast te stellen, stelden we hun eerst een aantal achtergrondvragen. Zie hiervoor de vragen 1 t/m 7 in bijlage 1.

straatcoaches zelf geïnterviewd voorafgaand aan en tijdens een observatie van hun werkzaamheden. De geïnterviewde professionals hebben dus allen in meer of mindere mate beroepsmatig met de straatcoaches te maken. Sommigen zijn nauw bij hun activiteiten betrokken, zoals de jeugdregisseur, die de straatcoaches aanstuurt, anderen zijn er als partner in het Veiligheidshuis Noord-Limburg mee verbonden.

De belangrijkste samenwerkingspartners van de respondenten zijn hoofdzakelijk de vijf partijen die de 'Samenwerkingsovereenkomst Wijkgericht Jongerenoverleg' hebben ondertekend: Gemeente Venlo, Stichting Wel. Kom, Stichting 't Groenewold, Politie Limburg-Noord en Bureau Jeugdzorg. Daarnaast noemen zij ook Justitie en Bureau HALT als samenwerkingspartner. Met sommige partijen hebben zij incidenteel contact, zoals met de woningstichting, sportverenigingen en onderwijsinstellingen. Op de vraag of er ook partijen zijn die niet in het onderzoek betrokken zijn, antwoorden alle respondenten ontkennend. Met andere woorden: geen van de geïnterviewden denkt in bovenstaand rijtje nog een partij of partner te missen.

3.2.1 Doelstellingen met betrekking tot straatcoaches

De eerste onderzoeksvraag luidt:

1. Welke doelstellingen zijn vooraf geformuleerd met betrekking tot de aanstelling van de twee straatcoaches? (V8)

De vooraf geformuleerde doelstellingen met betrekking tot de aanstelling van de straatcoaches zijn al besproken in tabel 2.1 (zie paragraaf 2.3). Alle geïnterviewden noemen de hoofddoelstelling: het terugdringen van overlast door jongeren. De specifieke toevoeging dat het gaat om risicojongeren onder de 23 jaar (Gemeente Venlo, 2008c) noemen zij daarbij meestal niet. Een van de respondenten verwoordt dit als volgt: 'Je wilt de ergerlijke dingen eruit halen, het gaat om het vinden van de balans'. De tweede doelstelling, 'het opzetten van een aanpak voor jeugdoverlast daar waar het reguliere netwerk nog niet in voorziet' zien zij daarbij als vanzelfsprekend en noemen dit niet als aparte doelstelling. Minder bekend is de derde doelstelling: 'het maken van gezinsbezoeken en het maken van bindende afspraken met gezinnen'. Geen van de respondenten noemt deze doelstelling uit zichzelf en wanneer we hem voorleggen blijkt dat hier ook weinig over

bekend is. Een van de respondenten legt uit dat daarmee bedoeld wordt dat ook het netwerk van de jongeren in beeld gebracht wordt, waar de gezinsstructuur een belangrijk onderdeel van is.

Vervolgens hebben we de respondenten de vraag voorgelegd welke doelstellingen zijn behaald:

2. Welk van genoemde doelstellingen zijn behaald, welke niet? (V9a/b)

De respondenten antwoorden eensgezind op deze vraag: de drie doelstellingen zijn al behaald of zullen binnenkort worden behaald.

Terugdringen van overlast

Vooraf over het terugdringen van de overlast door jongeren zijn de respondenten het roerend eens, al tekenen sommige daarbij wel aan dat het gaat om een gevoel: 'Gevoelsmatig lopen ze lekker in de pas', aldus een van de respondenten. Een ander zegt: 'Mijn gevoel zegt: de overlast lijkt verminderd. Het is na een jaar echter nog net iets te vroeg om dat te zeggen.'

Opzetten van een aanpak

Over de tweede doelstelling, het opzetten van een aanpak, zegt een van de geïnterviewden: 'Ze hebben wel een eigen identiteit gecreëerd binnen het Venlose.' Hij bedoelt daarmee dat de straatcoaches samen met de jeugdrechercheur zijn gestart met een basisaanpak en deze steeds meer uitgebreid en verbeterd hebben, op basis van ervaringen en inzichten die zij gaandeweg hebben opgedaan. De respondent noemt bijvoorbeeld het inmelden van de straatcoaches bij de politie wanneer zij de straat op gaan en de dagelijkse briefing op basis waarvan zij de werkzaamheden bepalen. Een andere geïnterviewde noemt in dit verband de wekelijkse sfeerrapportage waarmee de straatcoaches de politie op de hoogte houden en het door hen ontwikkelde smoelenboek (onder andere met behulp van de *social networksite* Hyves).

Gezinsbezoeken

Over de gezinsbezoeken (de derde doelstelling) weet niet elke geïnterviewde professional hoe het daarmee staat, 'al kan ik mij wel voorstellen dat de ouders erbij betrokken worden', aldus een van hen. 'Het maken van gezinsbezoeken', zo legt een andere respondent uit, 'betreft het in beeld brengen van het netwerk rondom de jongeren, waar de gezinsstructuur een belangrijk deel van vormt.' Deze bezoeken zijn zeer divers van aard, zo

legt de jeugdregisseur uit. 'Soms gaat het om het uitreiken van een folder, soms gaat het om het blijvend aanspreken van ouders op het overlastgevende gedrag van hun kind(eren).' Soms wordt ondersteuning aangeboden en soms maken ze zelfs de afspraak dat de straatcoach in beeld blijft tot er een oplossing gevonden is, in een enkel geval tot aan bemoeizorg toe. De inschatting van welke vorm van hulp of ondersteuning nodig is, maken de straatcoaches vaak bij het eerste contact met de ouders, zo vertellen zij. Dit contact komt bijvoorbeeld tot stand wanneer zij ouders informeren over het gedrag van hun kind(eren): 'Ze hebben vaak niet in de gaten wat hun kroost zoal op straat uitspookt.' In sommige gevallen kunnen ouders het zelf oplossen en informeren de straatcoaches wekelijks naar de stand van zaken. Ook vertellen zij de ouders waar en hoe laat hun kinderen gespot zijn op straat. In gevallen waar sprake is van een bepaalde verslaving, crimineel gedrag of psychiatrische aandoening, schakelen de straatcoaches de daarvoor bestemde hulpverlening in, die deel uitmaakt van hun netwerk. Er vindt dan warme overdracht plaats en de straatcoaches houden regelmatig contact met de ouders over de ontwikkelingen en vorderingen. Wanneer ouders absoluut geen hulp willen, schakelen zij bemoeizorg in. Op jaarbasis gaat het in de gemeente Venlo om ongeveer vijftig gezinnen die met de straatcoaches in aanraking komen.

Wat zijn volgens u positieve effecten van de inzet van de straatcoaches? (V11)

Ervaren overlast is afgenomen

Het meest genoemde positieve effect is dat de ervaren overlast is afgenomen, zo blijkt uit het afgenomen aantal meldingen van overlast, maar ook uit concrete voorbeeldsituaties die de geïnterviewden noemen. Een van de respondenten zegt bijvoorbeeld: 'In het centrum werd op een gegeven moment overlast ervaren door Marokkaanse jongeren. De politie kon niks doen en ook Wel.Kom kon er niks mee. De straatcoaches boden in dit geval uitkomst, voornamelijk doordat zij de jongeren uit de anonimiteit wisten te halen en hen op de juiste manier wisten aan te spreken.' 'De jongeren hebben de straatcoaches geaccepteerd', zo stelt een respondent. Een andere respondent geeft aan dat de afname van het aantal overlastmeldingen ook te maken heeft met het feit dat de inzet van de straatcoaches niet alleen het gedrag van de overlastgevers, maar ook dat van de melders heeft veranderd. Hij doelt daarmee op het feit dat bewoners een ander beeld hebben

gekregen van wat overlast is en wat niet. Ook heeft uitleg over de werkwijze van de straatcoaches ertoe geleid dat bewoners minder snel een opvolgende melding doen, omdat zij weten dat er aan hun probleem gewerkt wordt. Dat de straatcoaches soms moeite hebben om het gedrag van de melders te veranderen, merken we wanneer we met de straatcoaches op pad gaan (paragraaf 3.4).

De netwerken zijn in beeld gebracht

Een tweede positief effect is dat de netwerken rond de jongeren nu ook 'veel beter in beeld zijn gebracht', aldus een van de geïnterviewde betrokkenen. Een goed voorbeeld is volgens een andere respondent 'dat er eind vorig jaar een golf van overvallen was, waarbij de straatcoaches het netwerk van de jongeren goed in beeld wisten te brengen'. Dit heeft ook te maken met hun gemeentebrede werkwijze: 'Al vanaf het begin is er aandacht geweest voor de jongeren, vooral via de jongerenwerker(s) van Wel.Kom. De jongeren van toen zijn nu uitgewaaid naar andere stadsdelen.' De respondent geeft daarmee aan dat de straatcoaches over een volledig overzicht beschikken, daar waar de jongerenwerkers slechts in een bepaald gebied werkzaam zijn. Dit overzicht hebben ze deels zelf ontwikkeld, onder andere, zoals eerder al genoemd, door het maken van een smoelenboek met behulp van de *social networksite* Hyves.

Andere resultaten

Behalve afgenomen overlast en inzicht in de netwerken, worden ook 'betere faciliteiten voor de jeugd' genoemd. Een respondent stelt dat burgers 'beter weten waar ze terecht kunnen' en vanuit de politie wordt geconstateerd dat de straatcoaches 'meer vertrouwen uitstralen richting de burger, omdat je je beter aan je verplichtingen kunt houden en afspraken na kunt komen'. Immers: 'De politie had toch vaak het probleem dat zij tijdens een bezoek of een gesprek werden weggeroepen voor spoedklussen.' En ook niet onbelangrijk: 'Wanneer iets onder de noemer van het Veiligheidshuis valt, gaat het allemaal net iets makkelijker om dingen gedaan te krijgen en contacten te leggen. Niet alleen met de geijkte partners, maar ook met minder voor de hand liggende partners', aldus een van de geïnterviewden. De samenwerking in het Veiligheidshuis zorgt volgens een ander 'voor een sterk collectief bewustzijn: alle partijen, waaronder ook politie en straatcoaches, werken, ieder vanuit hun eigen discipline, gezamenlijk aan een veiligere leefomgeving voor de inwoners van de regio'.

3. Welke oorzaken zijn hiervoor aan te wijzen volgens betrokkenen?
(V10a/b)

De oorzaken van het behalen van de doelstellingen zien betrokkenen vooral in de samenwerking tussen de diverse partners, maar ook in de werkwijze van de straatcoaches.

Onderlinge samenwerking

De straatcoaches zijn werkzaam vanuit het Veiligheidshuis en werken samen met de diverse ketenpartners. Zij 'versterken elkaar en dragen dezelfde boodschap uit', aldus een van de geïnterviewden. De meeste respondenten stellen dat de straatcoaches succesvol zijn in hun werk, doordat de borging van hun werkzaamheden in het Veiligheidshuis goed is. Hetzelfde geldt voor het contact met alle netwerkpartners. De straatcoaches leveren een wekelijkse sfeerrapportage. Daarmee is het volgens een van de geïnterviewden 'geen kwestie van de lijnen opzetten, maar van de lijnen onderhouden'. Een van de respondenten geeft aan dat de straatcoaches het niet helemaal op eigen kracht hebben gedaan, 'want voor een deel konden zij natuurlijk ook aansluiten op bestaande structuren'. Een ander geeft aan: 'De straatcoaches kunnen alleen functioneren als het aan "de voorkant" ook goed geregeld is, dat wil zeggen: het vraagt best wel wat van hen om met bewoners en jongeren in gesprek te zijn en een grijs gebied tussen politie en Wel.Kom invulling te geven.' Tot slot merkt een respondent op dat ook het contact binnen de eigen afdeling een belangrijke factor is (geweest) bij de vorderingen die sinds vorig jaar zijn gemaakt. Het was volgens een van de respondenten 'wel makkelijk om aan de straatcoaches te wennen, want het had een duidelijke meerwaarde'.

De juiste werkwijze

'De straatcoaches krijgen wél het contact met de jongeren, de problemen zijn duidelijk verminderd', zo stelt een respondent. Dat komt volgens een ander doordat zij een werkwijze hebben die 'dicht bij de doelgroep staat: de jeugd en jongeren staan ook open voor de straatcoaches'. Dankzij de inzet van de straatcoaches slaagt Stichting Wel.Kom er volgens een van de respondenten ook beter in haar jongerenbeleid vorm te geven want 'de thema's jongeren en jeugdbeleid worden op deze manier concreter ingevuld en nageleefd'. Een ander geeft aan: 'De manier waarop de straatcoaches communiceren sluit perfect aan op de leefwereld van de jongeren. Ze

hebben de juiste houding, gebruiken de juiste woorden en hebben meteen contact.' Ook een andere geïnterviewde spreekt van de juiste houding, maar doelt daarmee op 'een houding die zowel nabijheid als afstand kan scheppen'. Dit betekent 'dat je kunt investeren in een relatie met de jongeren, maar je moet de boodschap wel duidelijk laten gelden'. Tot slot noemen veel respondenten ook de flexibele houding van de straatcoaches en concluderen zij dat de huidige straatcoaches, afkomstig vanuit het welzijnswerk en de politie, 'elkaar goed aanvullen'. De eerder genoemde kenmerken (inlevingsvermogen, oordeelsvorming, samenwerken, netwerken en integerheid; zie tabel 2.2) komen daarmee alle in meer of mindere mate terug in bovenstaande uitspraken.

Unieke positie van de straatcoaches

'De straatcoaches kunnen zich, zonder hun functie te bagatelliseren, meer concentreren op de problematiek van en rond jongeren', zo stelt een respondent die werkzaam is bij de politie. Hij legt uit dat de politie daar helaas de capaciteit niet voor heeft. De politie wordt namelijk vaak weggeroepen voor spoedklussen en op zo'n moment blijft er dan geen politiecapaciteit over.

Een ander kenmerk van de unieke positie is dat de straatcoaches 'geen historie hebben met de jongeren' en daardoor vrij onbevangen het gesprek met hen aan kunnen gaan. Dit is volgens een andere geïnterviewde niet altijd het geval want, stelt hij, 'een nadeel van de politieachtergrond van een van de straatcoaches, is dat sommige jongeren hem nog steeds als politieagent beschouwen'. Een andere respondent meent dat de politie in de ogen van de jongeren soms wat te fel overkomt, waardoor zij zich niet serieus genomen voelen en het idee hebben dat ze nergens terechtkunnen. Door de inzet van de straatcoaches beseffen de jongeren dat zij 'best een locatie mogen voorstellen, ze zijn aanspreekbaar'.

Persoonlijke invloeden

In het verlengde van de unieke positie van de straatcoaches ligt volgens één geïnterviewde ook het feit dat de beide straatcoaches persoonlijke invloeden met zich meebrengen en 'dit maakt dat ze een goede mix vormen'. Tot slot noemt een van de respondenten nog het feit dat de straatcoaches 'voorland' hebben met de jeugd. Dat wil zeggen: je moet alles van ze weten. 'En dat doen ze.'

3.2.2 *Bijdrage van de jeugdregisseur met betrekking tot straatcoaches*

Het functioneren van de straatcoaches is deels afhankelijk van de inzet en werkwijze van de jeugdregisseur. Hij stuurt hen aan en vormt de schakel met de ketenpartners. Het is daarom belangrijk om niet alleen te kijken naar het functioneren van de straatcoaches zelf, maar ook naar hun partners, waaronder de jeugdregisseur.

4. Heeft de jeugdregisseur ook bijgedragen aan het behalen van deze doelstellingen? (V14a/b)

Over de rol van de jeugdregisseur bij het functioneren van de straatcoaches is men het roerend eens: de jeugdregisseur heeft zeker bijgedragen aan het behalen van de doelstellingen, al ging dat niet vanzelf. 'In 't begin was het wel lastig, vechten tegen de bestaande muurtjes (...) veel moeite doen om de meerwaarde te brengen. Woorden omzetten in daden kostte veel energie, maar uiteindelijk heeft het gewerkt doordat mensen een spiegel werd voorgehouden', aldus een van de respondenten.

De meerwaarde van de jeugdregisseur komt het best tot uitdrukking in de volgende uitspraak van een respondent: 'De jeugdregisseur is onmisbaar voor het functioneren van de straatcoaches: hij beschikt over het netwerk en bekijkt wat de juiste richtingen zijn om te handelen. Daarnaast weet hij de afspraken te borgen en kan hij de noodzakelijke verbindingen leggen.' Ook uit de antwoorden van de anderen blijkt dat de straatcoaches om goed te kunnen functioneren afhankelijk zijn van de jeugdregisseur: 'De jeugdregisseur heeft de contacten met de ketenpartners, die onmisbaar zijn' en: 'De jeugdregisseur heeft het contact met de ketenpartners en vormt daarmee een belangrijke schakel.'

Die schakelfunctie bestaat onder andere uit het bespreken van de top-10-jongeren in het maandelijks overleg met de partners. Ook 'brengt hij de cijfers in beeld en kan hij op die manier een functionele aansturing van de straatcoaches verzorgen'. Tot slot is de jeugdregisseur mede beleidsverantwoordelijk, hij informeert alle relevante beleidsbepalers. Samengevat: 'Hij bewaakt het dashboard.'

3.2.3 Onbedoelde effecten door de inzet van de straatcoaches

De twee straatcoaches hebben op dit moment een tijdelijke aanstelling, in de vorm van een *pilot*. Dat betekent dat de doelstellingen niet tot in detail zijn vastgelegd, maar dat vooral het meest nijpende probleem, overlast van hangjongeren, moet worden opgelost of in elk geval teruggedrongen. In de notitie van het Veiligheidshuis (Van der Elsen & Van Hal, 2010a, p.8) wordt in dit verband gesproken van consolidatie: 'geen uitbreiding van de doelgroepen'. Het pilotkarakter blijkt ook uit de doelstellingen die de respondenten al dan niet uit zichzelf noemen (zie paragraaf 3.2.1). Het zou dus kunnen dat er ook onbedoelde effecten optreden, waar van tevoren niet aan gedacht is. Om hierachter te komen, stelden we de volgende vraag:

5. Welke eventuele onbedoelde effecten worden volgens betrokkenen bereikt? (V13a/b)

De respondenten vinden dit over het algemeen een lastig te beantwoorden vraag, maar noemen toch enkele onbedoelde effecten.

Aanpak meer van de gemeente

Ten eerste is de aanpak van jongerenoverlast meer van de gemeente geworden, terwijl voorheen vooral andere partijen zich hiermee bezig hielden. Volgens één geïnterviewde was het voorheen vooral een aangelegenheid van derden (Wel.Kom, politie, et cetera), maar nu heeft de gemeente een prominentere rol. 'En zo hoort het ook', aldus de respondent.

De politie heeft meer tijd voor andere taken

Een tweede effect dat de geïnterviewden noemen is dat de politie nu minder tijd hoeft te besteden aan bepaalde problemen en daardoor meer tijd heeft voor andere taken. Dat komt doordat de politie meldingen kan doorzetten naar de straatcoaches. Een van de geïnterviewden vertelt: 'De samenwerking moet groeien. In het begin had de jeugdregisseur het gevoel dat de politie alleen maar kwam halen, maar nu is er veel meer open communicatie. De politie weet ook steeds beter dat ze de straatcoaches kunnen inschakelen.'

De straatcoaches zelf formuleren de samenwerking met de politie iets anders: nu overlast van de gemeente is geworden, wordt dit nog nauwelijks opgepakt door de politie. Die 'zegt nu wel heel gemakkelijk dat het iets is

voor de straatcoaches. Aan de andere kant is dat ook wel weer begrijpelijk, want de politie krijgt het ook steeds drukker.'

Het contact met jongeren is verbeterd

Als reactie op de overlast door 'Lonsdale-jongeren' is een excursie naar Auschwitz georganiseerd. Hieraan namen ongeveer veertig jongeren uit de gemeente deel, onder begeleiding van onder andere politie, Wel.Kom en de gemeente. Deze excursie begon als een eenmalig initiatief met een groep uit Venlo-Centrum en is inmiddels een jaarlijks terugkerend evenement geworden. Dit jaar is straatcoach Emiel met de groep mee geweest. Een van de respondenten vertelt: 'Dat is zeer waardevol, want je blijft het contact houden. De politie heeft z'n grenzen, maar de straatcoaches hebben dat niet.' Daarmee slagen de straatcoaches er niet alleen in het contact te leggen, maar kunnen zij bovendien werken aan een meer structurele relatie met de jongeren.

3.2.4 Verbeterpunten en (toekomstige) aansturing door de jeugdregisseur

Kijkend naar zowel de mate waarin de doelstellingen volgens geïnterviewden zijn behaald, als de onbedoelde effecten die zij signaleren, blijft er natuurlijk ook het een en ander te wensen over en kan een aantal verbeterpunten worden benoemd. We stelden de volgende vraag:

6. Welke eventuele verbeterpunten voor het vervolgtraject volgen hieruit? (V12)

De geïnterviewden noemen zowel inhoudelijke als organisatorische verbeterpunten.

Inhoudelijke verbeterpunten

Inhoudelijk brengen zij vooral de meetbaarheid van de effecten ter sprake. 'Gevoelsmatig weten we dat het effect heeft, maar het is lastig om aan te geven waar dat precies door komt. Resultaten worden, met andere woorden, nog onvoldoende gemonitord', aldus een respondent. Een andere respondent stelt de vraag of de straatcoaches ook iets doen met zorgmeldingen (dat weet hij niet zeker). Zo niet, dan zou dat een punt van aanbeveling zijn. Vrijwel geen van de geïnterviewden noemt competenties als verbeterpunt. Eén van de respondenten meende zelfs dat als iemand

niet of minder over bepaalde eigenschappen beschikt, dat niet direct een verbeterpunt hoeft te zijn: 'je kunt dat ook bij iemand anders in de organisatie borgen'. Een punt dat zij wel belangrijk vinden is deskundigheidsbevordering, waartoe ook het kennisnemen van landelijke ontwikkelingen op dit gebied behoort. Eén respondent meent 'dat deskundigheidsbevordering in den lande noodzakelijk is'. De straatcoaches zelf benoemden de volgende eigenschappen die belangrijk zijn om het werk te kunnen doen: flexibel, sociaal, *streetwise*, kennis hebben van sociale kaart en regio, netwerker, laagdrempelig. Deskundigheidsbevordering zou vooral op deze eigenschappen betrekking kunnen hebben.

Met de toetreding van Arcen en Velden tot de gemeente Venlo krijgen de straatcoaches er letterlijk en figuurlijk een nieuw werkgebied bij. 'De jongeren daar reageren anders op politie en straatcoaches. Er is daar veel weerstand tegen alles wat een uniform draagt', aldus een geïnterviewde. 'Het zou dus best kunnen dat je daar je overleg anders moet inrichten, afhankelijk van de problematiek, maar ook van de partners die daar werkzaam zijn.' Of dit ook gevolgen heeft voor de kenmerken en competenties die nodig zijn om het werk goed te kunnen doen, wordt in de gesprekken niet duidelijk, maar dat zou het geval kunnen zijn.

Organisatorische verbeterpunten

Vanuit organisatorisch opzicht noemen de geïnterviewden twee verbeterpunten. Ten eerste 'is de jeugdregisseur nu administratief ondergebracht bij de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling, maar dat is een beleidsafdeling, terwijl hij een uitvoerende functie heeft', aldus één geïnterviewde.

Een tweede verbeterpunt, dat meerdere personen noemen, is de bezetting in combinatie met de mate waarin de straatcoaches structureel ingebed zijn in de gemeentelijke organisatie. Immers, zo stelt één van de geïnterviewden: 'De problematiek in Venlo vraagt omwille van continuïteit om inzet van minimaal twee koppels.' Een ander vult aan: 'De bezetting (2 fte) is niet voldoende, met name de preventieve inzet schiet er nu nog te veel bij in door focus op urgente problemen.' Daarnaast merkt een respondent terecht op: 'Met twee personen ben je wel kwetsbaar.' De straatcoaches beamen dit (zie paragraaf 3.4), want wanneer een van beiden om welke reden dan ook wegvalt, kan de ander zijn werkzaamheden op straat ook niet uitvoeren omdat ze in principe nooit alleen werken.

Veel respondenten zien een toename van het aantal koppels als een logisch gevolg van de resultaten die zijn behaald in combinatie met de

groei van de gemeente door de toetreding van Arcen en Velden. 'Wil je de ingezette groei doorzetten, dan moet je daar niet op gaan beknibbelen. Dat gaat ten koste van de kwaliteit', aldus één van hen. Deze respondent geeft daarbij het advies om ook 'elders in Nederland te kijken hoe het gaat'. Een ander stelt: 'Als je de ontwikkelingen zou volgen, zou het wel logisch zijn om het aantal straatcoaches eventueel uit te breiden.' Doordat Arcen en Velden erbij zijn gekomen, is het werkgebied eigenlijk te groot geworden. 'Helemaal wenselijk is dat er per stadsdeel een koppel komt en dat het een meer structureel karakter krijgt', aldus weer een andere respondent. De straatcoaches zelf geven tijdens de observatie ook aan dat twee straatcoaches erg weinig is: 'Met twee man is het erg moeilijk om constructief te kunnen werken in een 100.000-plus gemeente.' Ze vinden een uitbreiding dan ook zeer wenselijk en zouden dit enorm toejuichen. Voordat een eventuele uitbreiding aan de orde is, moeten de huidige straatcoaches echter wel eerst een vaste aanstelling krijgen, zo stelt een aantal respondenten.

7. Wat betekent bovenstaande voor de manier waarop de jeugdregisseur de straatcoaches aanstuurt? (V15)

De benoemde (onbedoelde) effecten en de verbeterpunten hebben volgens de respondenten geen invloed op de manier waarop de jeugdregisseur de straatcoaches aanstuurt. 'Ik heb de indruk dat de aansturing op dit moment goed verloopt', aldus een van hen. In de volgende paragraaf gaan we hier nader op in.

3.2.5 Jeugdregisseur

In de gesprekken met de betrokken professionals vroegen we ook naar de rol en het functioneren van de jeugdregisseur. Helaas gaven sommige respondenten aan niet op alle vragen te kunnen antwoorden omdat zij hiervoor te weinig wisten over de jeugdregisseur.

8. Welke doelstellingen zijn vooraf geformuleerd met betrekking tot de (rol van de) jeugdregisseur? (V16)

Zo overzichtelijk als de doelstellingen met betrekking tot de straatcoaches zijn, zo uitgebreid is het aantal doelstellingen dat verbonden is aan de (rol van de) jeugdregisseur. In totaal zijn maar liefst veertien doelstellingen

geformuleerd (Gemeente Venlo, 2008b). Deze zijn weergegeven in tabel 2.3 (zie paragraaf 2.4). De meeste respondenten vatten deze doelstellingen in hun eigen woorden. Om toch vast te kunnen stellen welke doelstellingen volgens hen wel en niet behaald zijn, legden we ze een voor een aan hen voor.

Wat zijn volgens u de positieve effecten van de inzet van de jeugdregisseur? (V19)

De geïnterviewde professionals benoemen niet echt concrete effecten, maar doen vooral uitspraken die erop wijzen dat de jeugdregisseur zijn werk goed doet en daarmee een bijdrage levert aan de geformuleerde doelstellingen. Zo zegt een respondent: 'Dit is direct merkbaar door de manier waarop de straatcoaches functioneren, maar ook door de contacten die er zijn.' Een ander noemt een voorbeeld: 'Er is één keer een conflict geweest tussen een politieagente en de straatcoaches, maar dat heeft de jeugdregisseur prima opgelost.' De geïnterviewde ziet dergelijke voorvallen als iets wat hoort bij een nieuw samenwerkingsverband: 'het wij-gevoel moet nog wel groeien.' De respondenten sluiten daarmee aan op de constatering in het meerjarenperspectief van het Veiligheidshuis dat de aanpak voor de doelgroep jeugd in het Veiligheidshuis 'nog volledig opgebouwd moet worden' (Van der Elsen & Van Hal, 2010b, p.24).

9. Welk van genoemde doelstellingen zijn behaald, welke niet? (V17a/b)

De respondenten die op deze vraag hebben geantwoord, geven allen aan dat een deel van de doelstellingen (zie tabel 2.3) als behaald kan worden beschouwd. Voor wat betreft de andere doelstellingen vinden zij dat de jeugdregisseur goed op weg is. Een van de respondenten vat dit helder samen: 'Het meeste gaat goed, sommige doelstellingen kunnen beter.' Zo gaat het aansturen van de straatcoaches (doelstelling 1) volgens hem 'steeds beter' en hetzelfde geldt voor het in beeld brengen van de situatie (doelstelling 8). De jeugdregisseur zelf geeft aan dat dit altijd beter kan: 'vooral grenzen bewaken is moeilijk'. Het contact met de ketenpartners is goed. Dit komt terug in onder andere de regiefunctie die de jeugdregisseur heeft (doelstelling 4) en de aanspreek- en aansturingsrol die hij vervult (doelstelling 12).

Een andere respondent geeft aan dat vooral het maken van samenwerkingsafspraken met ketenpartners (doelstelling 5), het voorzitten van de integrale jongerenoverleggen (doelstelling 6) en het fungeren als centraal

aanspreekpunt van belang zijn. Andere zaken die 'goed gaan' zijn onder andere het verdelen van de werkzaamheden (doelstelling 2), het fungeren als schakel tussen diverse overleggen (doelstelling 11), het opbouwen van een vertrouwensrelatie met in- en externe partners (doelstelling 13) en het adviseren en rapporteren aan de portefeuillehouder (doelstelling 14). De jeugdregisseur voegt hieraan toe dat de stedelijke coördinatiegroep risicojongeren momenteel een beetje stil ligt (doelstelling 11).

De respondenten beschouwen het doen van voorstellen voor het verbeteren van werkprocedures en planningen (doelstelling 3) als een proces dat goed gaat, maar nog (veel) beter kan.

Over de rol als adviseur en opsteller van beleidsnotities (doelstelling 9) en over de verantwoordelijkheid ten aanzien van de informatiehuishouding (doelstelling 10), ten slotte, kunnen de geïnterviewden moeilijker oordelen. De jeugdregisseur zelf vindt dat het adviseren en opstellen van documenten altijd beter kan.

10. Welke oorzaken zijn hiervoor aan te wijzen volgens betrokkenen? (V18a/b)

De antwoorden van de geïnterviewden wijzen in twee richtingen: de positie van de jeugdregisseur in het netwerk en zijn eigen functioneren binnen dat netwerk.

Gunstige informatiepositie

De jeugdregisseur weet wat er speelt, onder andere doordat hij aanwezig is bij alle overleggen. Een van de respondenten vat het treffend samen: 'Zijn informatiepositie is goud waard.' Mede door deze positie kan hij 'de shortlist maken, waarmee je de jongeren en hun netwerk in kaart kunt brengen'. Dit is een soort vragenlijst, waarmee hij snel inzichtelijk kan maken om wat voor jongeren het gaat.

Inhoudelijke kwaliteiten

Daarnaast 'stuurt de jeugdregisseur de straatcoaches goed aan'. De respondenten benadrukken daarbij dat het om een wisselwerking gaat. Een van de geïnterviewden geeft aan dat de competenties niet persoonsgebonden moeten zijn en dat vooral gekeken moet worden of de straatcoaches en de jeugdregisseur samen over alle vereiste competenties beschikken.

Een andere respondent merkt op dat de jeugdregisseur zijn werk goed

doet, omdat hij 'de patronen ziet in de meldingen: als je woensdagochtend een melding van dinsdagavond bespreekt is het al te laat om daar iets mee te doen, maar als het elke woensdag terugkomt, weet je dat je daar misschien iets mee moet op dinsdagavond.'

11. Hebben de straatcoaches ook bijgedragen aan het behalen van deze doelstellingen? (V22)

De straatcoaches vormen het visitekaartje van de jeugdregisseur: wanneer zij goed functioneren is dat een teken dat de jeugdregisseur zijn werk goed doet. In die zin is het functioneren van de straatcoaches te beschouwen als voorwaarde voor de jeugdregisseur om de doelstellingen die aan zijn functie verbonden zijn te behalen. 'De straatcoaches en jeugdregisseur kunnen niet zonder elkaar. Het resultaat dat zij boeken is het gevolg van een gezamenlijke inspanning', zo stelt een van de geïnterviewden. Deze uitspraak weer spiegelt de reacties van de meeste respondenten.

12. Welke eventuele onbedoelde effecten worden volgens betrokkenen bereikt? (V21a/b)

Naast de bedoelde effecten zouden er ook onbedoelde effecten kunnen optreden wat betreft het functioneren van de jeugdregisseur. In de interviews zijn echter geen onbedoelde effecten naar voren gekomen.

13. Welke eventuele verbeterpunten voor het vervolgtraject volgen hieruit? (V20)

Wanneer we naar verbeterpunten vragen, komt dezelfde opmerking terug als bij de straatcoaches: de resultaten zijn nu nog onvoldoende meetbaar. 'Het gaat niet zozeer om de *output*, want aantallen meldingen en dergelijke zeggen ook niet alles, maar veel meer om de *outcome*', aldus een geïnterviewde. Hiermee geeft hij aan dat ook gemeten zal moeten worden in hoeverre de jeugdregisseur er, mede door aansturing van de straatcoaches, in slaagt om bijvoorbeeld de ervaren overlast terug te dringen of een voorziening te realiseren waar de jongeren behoefte aan hebben.

14. Wat betekent bovenstaande voor de manier waarop de jeugdregisseur de straatcoaches aanstuurt? (V23)

Deze vraag hebben we reeds beantwoord in paragraaf 3.2.4 vanuit het perspectief van de straatcoaches. Daarin stelden we vast dat de meeste betrokkenen de indruk hebben dat de jeugdregisseur de straatcoaches momenteel goed aanstuurt. Ook vanuit het perspectief van de jeugdregisseur is er volgens de geïnterviewden geen aanleiding om kanttekeningen te plaatsen bij de aansturing van de straatcoaches door de jeugdregisseur. Wel geeft een aantal respondenten aan dat het altijd beter kan, maar dat geeft eerder een bepaalde ambitie aan dan dat het wijst op tekortkomingen.

3.2.6 *Combinatiefunctie jeugdregisseur en procesmanager jeugd*

De functie van de jeugdregisseur en de nog in te vullen functie van de procesmanager jeugd lijken elkaar gedeeltelijk te overlappen, zowel inhoudelijk als qua doelgroep en werkgebied. Daarom hebben we de respondenten gevraagd hoe zij hier tegenaan keken.

15. Wat betekent bovenstaande voor de functie van de jeugdregisseur? Is de huidige invulling functioneel en is een voltijdse aanstelling gewenst en/of noodzakelijk? Zijn er eventueel combinaties mogelijk met de functie van de procesmanager jeugd? (V25a/b/c)

Bovenstaande vraag valt uiteen in een aantal specifieke vragen, die we hieronder zullen beantwoorden.

Is de huidige invulling van de functie van de jeugdregisseur volgens u functioneel? (V25a)

Niet alle geïnterviewden hebben deze vraag beantwoord, maar degenen die dat wel hebben gedaan, zijn zeer uitgesproken: 'Ja, zeker nuttig dat de jeugdregisseur er is. Hij levert goed werk', aldus een van hen en 'Ja, zeer zeker', aldus een andere respondent. De redenen die zij hiervoor aanvoeren zijn in het voorgaande al aan de orde gekomen: het belangrijkste is dat de jeugdregisseur de straatcoaches goed aanstuurt en de contacten met de partners onderhoudt en benut. En dat gaat volgens alle geïnterviewde betrokkenen goed.

Op welke punten komen de werkzaamheden van de jeugdregisseur overeen met die van de procesmanager jeugd? (V26a)

Een aantal respondenten ziet overeenkomsten in de werkzaamheden van de jeugdregisseur en de werkzaamheden die de procesmanager jeugd zou moeten gaan verrichten. Ten eerste hebben zij met 'een vrijwel identiek werkveld' te maken. Daarnaast heb je volgens geïnterviewden in beide functies met dezelfde gespreks- en ketenpartners te maken (zie ook hoofdstuk 2). Eén respondent verwijst in dit verband specifiek naar de relatie met de zorgsector, die in beide functies besloten ligt. Een derde overeenkomst is volgens een aantal respondenten het werken met vergelijkbare problematiek. Tot slot geeft een respondent aan dat de jeugdregisseur en de procesmanager jeugd in principe over 'dezelfde kennis en kunde' beschikken.

Op welke punten verschillen de werkzaamheden van de jeugdregisseur van die van de procesmanager jeugd? (V26b)

Natuurlijk zijn er ook verschillen tussen beide functies. Hoewel het werkveld vrijwel identiek genoemd is, is dit in elk geval ruimtelijk gezien niet het geval: de procesmanager werkt regionaal (voor het politiedistrict Noord-Limburg), terwijl de jeugdregisseur lokaal werkt (gemeente Venlo). De jeugdregisseur is hierdoor betrokken bij het werk van de straatcoaches, de procesmanager jeugd niet. Mede hierdoor is het werk van de procesmanager volgens een van de geïnterviewden 'veel minder concreet dan dat van de jeugdregisseur'. Eén respondent meent ook dat de problematiek waarmee zij te maken hebben 'wellicht ook anders is', terwijl we eerder vaststelden dat een aantal respondenten juist denkt dat de problematiek vergelijkbaar is. De meningen hierover zijn dus verdeeld. Een ander verschil dat zij constateren is dat de procesmanager meer betrokken is bij de strafrechtelijke kant dan de jeugdregisseur en dat hij wel doorverwijst, daar waar de jeugdregisseur dat niet doet.

Is er volgens u ook sprake van overlap? (V27)

Wanneer we de overeenkomsten en verschillen naast elkaar zetten, constateren we dat er een gedeeltelijke overlap is tussen de functie van de jeugdregisseur en de functie van de procesmanager. De respondenten benoemen dit ook, met antwoorden als 'ja, er is overlap' en 'er is een redelijke mate van overlap'.

Is een combinatiefunctie volgens u wenselijk? (V25c/V28a/b)

Ondanks de geconstateerde overlap, zijn de meningen sterk verdeeld: sommige respondenten menen dat het erg wenselijk is om beide functies te combineren, andere vinden juist van niet. Bovendien is het volgens sommigen ook niet mogelijk.

Is een combinatiefunctie mogelijk?

Een van de respondenten verwoordt de mogelijkheid tot combineren als volgt: 'Het zou mooi zijn als je bijvoorbeeld een functie zou kunnen creëren, waarin de taken van de procesmanager (regionaal) ongeveer 24 uur per week in beslag nemen en die van de jeugdregisseur (lokaal) nog ongeveer 8-12 uur per week.' Hij voegt er onmiddellijk de vraag aan toe of dit dan voldoende is. Een ander bezielt de mogelijkheid tot combineren meer vanuit organisatorisch perspectief: 'De meest logische combinatie is om de functie onder te brengen bij Veiligheid en Handhaving, bij de coördinator van het Veiligheidshuis.' Naar de positieve en/of negatieve gevolgen van het feit dat de jeugdregisseur lokaal en de procesmanager regionaal werkt, is volgens hem wel goed onderzoek nodig. Meer algemeen ziet een van de geïnterviewden ook groeimogelijkheden door de huidige invulling te optimaliseren.

Is een combinatiefunctie gewenst?

Degenen die menen dat een combinatiefunctie wenselijk is, geven vooral inhoudelijke argumenten: 'Met name vanwege het feit dat ze dezelfde partners hebben en in hetzelfde veld werkzaam zijn.' Een ander geeft aan: 'Wat je nu ziet is dat de jeugdregisseur af en toe taken van de nog aan te stellen procesmanager oppakt (...). De signalen van de straatcoaches hebben ook betrekking op de werkzaamheden van de eventuele procesmanager.'

De argumenten die de respondenten aandragen waarom een combinatie juist niet gewenst is, zijn vooral van praktische aard. Zo denkt een aantal van hen dat dit binnen het huidige aantal uren niet mogelijk is: 'Het moet wel binnen één fte passen'; 'De jeugdregisseur heeft het dusdanig druk, dat hij er niet nog meer taken bij kan hebben.' 'Er is weliswaar sprake van een kleine overlap, maar het zijn twee compleet andere functies en het is veel te veel voor één persoon', zo stelt een ander. 'Er is te veel casusoverleg en te veel trajectberaad (wonen, werk, zorg en dergelijke), rondetafelgesprekken et cetera om binnen één functie invulling te geven', zo luidt zijn toelichting. De conclusie van een andere geïnterviewde is dan ook: 'Het samenvoegen van beide functies is vrij moeilijk, zelfs al zou je taken afstoten.'

Maar ook inhoudelijk zijn er bezwaren om de twee functies te combineren: 'Ook op het niveau van de regio moet je de verbindingen kunnen leggen', waarmee de respondent aangeeft dat alleen een lokale aanpak niet voldoende is. Bovendien is het werk van de procesmanager jeugd 'veel intensiever' en kan hij 'veel dieper op de zaken ingaan dan de jeugdregisseur'. Tot slot stelt deze respondent: 'Daarnaast wek je bij de jongeren ook de verkeerde indruk als je beide functies niet van elkaar weet te scheiden.' Geen enkele andere respondent heeft overigens dit laatste bezwaar ook genoemd.

3.3 Overige opmerkingen en wensen van geïnterviewden

In de gesprekken met de betrokken professionals kwam ook een aantal aanverwante zaken aan de orde, zoals de toekomst van de gemeente en regio en de verwachte krimp. Tevens stelden we de respondenten een wensvraag: wat zouden zij écht willen veranderen of nodig hebben in hun eigen werk? Tot slot vroegen we hen ook om de lokale situatie vanuit landelijk perspectief te beschouwen: zou het mogelijk zijn om de twee straatcoaches uit Venlo in een andere wijk aan het werk te zetten en zouden ze dan dezelfde resultaten behalen?

3.3.1 Toekomstverwachtingen

Een aantal respondenten is zich bewust van het feit dat de regio met krimp te maken zal krijgen en dat dit ook effect zal hebben op de gemeente Venlo. Een van hen geeft aan dat er op dit punt al een aantal strategieën gehanteerd wordt, namelijk inzetten op hoger onderwijs, zorgen voor goede huisvesting voor jongeren/starters en zorgen voor voldoende en passende werkgelegenheid. Op die manier kunnen de jongeren van nu voor de stad behouden blijven en kunnen nieuwe jongeren uit de gehele grensregio worden aangetrokken. Of deze strategie ook effect zal hebben op de overlast in de gemeente, weten de geïnterviewden niet. De jongeren waar de gemeente Venlo zich met bovenstaande strategieën op richt, zijn waarschijnlijk niet dezelfde jongeren als diegenen die nu voor overlast zorgen. De doelstelling om de huidige situatie te consolideren, zoals verwoord in het meerjarenperspectief van het Veiligheidshuis (Van der Elsen & Van Hal, 2010a, p.8), lijkt dus niet te hoeven worden bijgesteld als gevolg van eventuele anti-krimp-

strategieën. De politie werkt op basis van een jaarplanning en houdt zich niet in die mate met de toekomst bezig, zoals bijvoorbeeld de gemeente dat doet: 'Of de gemeente nu gaat krimpen, gelijk blijft of gaat groeien, de politie merkt dat vanzelf wel.'

3.3.2 *Wensvraag*

Aan het eind van elk interview stelden we de vraag wat de respondent nog zou willen veranderen of wat hij nodig had om zijn werk nog beter te kunnen doen. Niet iedereen kon deze vraag beantwoorden, maar er kwamen toch enkele reacties die belangrijk genoeg zijn om even te noemen. In paragraaf 3.5 zullen we op deze reacties terugkomen, wanneer we de belangrijkste conclusies van dit hoofdstuk bespreken.

Eén respondent antwoordt vanuit zijn eigen praktijk: 'Inhoudelijk meer op de hoogte zijn zou goed zijn, maar dat is niet reëel.' Hij geeft daarmee aan dat het onder andere door tijdsdruk en privacywetgeving niet mogelijk is om over alle informatie te beschikken. Diezelfde respondent laat zich ook nadrukkelijk uit over de toekomst van de straatcoaches en de jeugdregisseur: 'Continueren van de taken van de jeugdregisseur! En ook het aantal straatcoaches uitbreiden!'

Een andere respondent bekeek deze vraag meer vanuit het netwerk: 'Ik zou ook de verbinding met Venray leggen. Nu is in het Veiligheidshuis alleen een structuur voor Venlo, maar niet voor Venray.' Hij pleit er dus voor om ook twee straatcoaches aan te stellen voor Venray. Hij realiseert zich daarmee wel dat dit voor de jeugdregisseur 'wel allemaal intensiever' wordt. Met betrekking tot de politie is het grote voordeel dat zij er 'een veel geruster gevoel bij krijgen' en dat het 'hun werkzaamheden verlicht'.

Een derde geuite wens is het koppelen van een cliëntvolgsysteem aan andere gemeentelijke systemen, maar volgens de respondent is die intentie niet (meer) uitvoerbaar, omdat er geen financiële middelen (meer) voor zijn.

3.3.3 *Straatcoaches in nationaal perspectief*

Zouden de twee straatcoaches uit Venlo ook elders in het land kunnen functioneren? En is hun werkgebied anders dan dat van straatcoaches in bijvoorbeeld Utrecht of Amsterdam? Een respondent antwoordt: 'Je hebt overal goede en slechte jongeren', waarmee hij wil aangeven dat de situ-

atie waarmee de straatcoaches in Venlo te maken hebben niet anders is dan elders. De straatcoaches zelf denken dat het in principe mogelijk zou moeten zijn om hun werk met hetzelfde resultaat en op dezelfde manier uit te voeren in bijvoorbeeld Slotervaart of Kanaleneiland. Eerder gaven we al aan dat sommige respondenten, waaronder de straatcoaches zelf, het belangrijk vinden dat er zeer regelmatig aandacht wordt besteed aan deskundigheidsbevordering.

3.4 Een dag uit het leven van een straatcoach

Omdat het niet alleen belangrijk is om het oordeel van anderen over de straatcoaches te weten, maar ook zelf te zien hoe het eraan toegaat, zijn we op dinsdag 20 april een middag/avond meegelopen met de twee straatcoaches, Emiel en Richard. Het gesprek en de observatie van de werkzaamheden vonden plaats tussen 17:00 en 21:00 uur. Deze paragraaf vormt een nagenoeg integrale weergave van het gesprek en de observatie in Venlo. Omdat de observatie door één onderzoeker is uitgevoerd, is het verslag in ik-vorm geschreven.

Eerste kennismaking

Het is dinsdagmiddag, even na 17:00. Bij het Veiligheidshuis aan de Strael-seweg ontmoet ik Emiel. Later schuift ook Richard aan bij het gesprek. We hebben eerst een gesprek in hun werkkamer, waar ook de jeugdregisseur zijn werkplek heeft. Het eerste wat opvalt is de kaart die aan de muur hangt. Hierop is het omvangrijke gebied te zien dat de straatcoaches bestrijken. De kaart is nog niet eens volledig, want onlangs zijn ook Arcen en Velden erbij gekomen. Gezien de grootte van het gebied, zullen we vanavond dan ook met de auto op pad gaan, want op de fiets is dat gewoonweg niet te doen. Tijdens het gesprek maken ze gelijk gebruik van de situatie om wat te eten. Ook andere momenten, zoals het binnenlopen bij een buurthuis, gebruiken ze hiervoor, want vanwege de onregelmatige tijden is het soms lastig om hiermee van tevoren al rekening te houden.

Hotspots en brandjes blussen

Emiel legt uit dat er ongeveer veertig hotspots zijn, waar relatief veel meldingen over komen. Ze proberen hun aandacht echter wel te verdelen over het gehele werkgebied, zodat ze niet alleen bezig zijn om 'brandjes te

blussen', maar ook preventief met de jongeren in gesprek kunnen zijn. In de praktijk is dat moeilijk, omdat ze maar beperkte tijd en middelen hebben om op alle meldingen te reageren. Tegelijkertijd proberen ze ook niet altijd op dezelfde plekken te zijn, want soms kan het averechts werken wanneer de jongeren hen een paar dagen achter elkaar zien. Ze kunnen dan het idee krijgen dat ze overmatig in de gaten worden gehouden. Dit is een beslissing die de straatcoaches gevoelsmatig maken, want tijdens de pilotperiode zijn zij in grote mate vrij om zelf invulling aan hun werkzaamheden te geven. Bij aanvaarding van hun aanstelling hebben zij slechts beperkte eisen en randvoorwaarden meegekregen.

Over de achtergrond van beiden

Na een korte introductie vertelt Emiel over zijn achtergrond (de politie) en die van Richard (zeventien jaar in de jeugdpsychiatrie gewerkt en de laatste drie jaar als jongerenwerker). Hij legt uit dat de combinatie van een 'softe agent' met een 'harde jongerenwerker' goed werkt. Daarnaast doen zij beiden ook aan sport. Vooral Richard heeft vanuit die hoek ook regelmatig contact met jongeren.

De werkzaamheden in landelijk perspectief

Emiel blijkt goed op de hoogte van wat er in andere gemeenten speelt, zoals in Utrecht en Amsterdam. Volgens hem gaat het er in Venlo allemaal wat gemoedelijker aan toe en kunnen zij daarom op een andere manier invulling geven aan het vak van straatcoach dan hun collega's in Slotervaart (Amsterdam) of Kanaleneiland (Utrecht). Bij hen ligt het accent, in verhouding tot Utrecht, wat meer op de sociale kant, naast de preventieve en repressieve kanten. Ook in de keuze van hun uniform is daar rekening mee gehouden. De zwart-groen-beigecombinatie oogt vriendelijker. Ze worden hooguit voor boswachters uitgemaakt, lachen ze beiden, maar daar kunnen ze wel mee leven. Daarnaast lopen er in Kanaleneiland (en waarschijnlijk ook in andere wijken) veel meer straatcoaches rond (in Utrecht zijn er nu 47!). In Venlo zijn ze tot nu toe maar met z'n tweeën. Dit zorgt ervoor dat zij snel bekend zijn bij de jongeren en dat zij niet overkomen als een klein leger dat de orde komt handhaven.

Eigen invulling van de functie

Bij aanvang van de pilot zijn naast de doelstelling (het terugdringen van de overlast door de jeugd) niet echt concrete doelen benoemd en hebben de

straatcoaches in grote mate de vrijheid gehad om hun functie in samenwerking met de jeugdregisseur zelf in te vullen. Zo is het aanleggen van een Excelbestand en een logboek (zie verderop) een eigen idee van de straatcoaches geweest. Heel af en toe hebben ze wel eens (na)scholing, bijvoorbeeld in de vorm van een cursus of een training.

Emiel wordt nog wel eens aangesproken op zijn verleden bij de politie en kiest er daarom bewust voor om geen portofoon bij zich te hebben en alleen te verbaliseren indien echt noodzakelijk. Dit om te voorkomen dat hij als verkapte politieman in straatcoachtenue overkomt. Dit verschil moet duidelijk zijn. Vaak blijft het daarom bij een goed gesprek en een waarschuwing. Hij heeft echter wel toegang tot de politiegegevens en zaken die in hun ogen bij de politie thuishoren melden ze uiteraard bij de politie. Later op de avond zien we bijvoorbeeld een jonge jongen in een VW Golf die ze niet kennen. Wanneer ik vraag of die jongen al wel achttien jaar is, noteren ze het kenteken, zodat ze dat op het bureau nog even na kunnen trekken.

Werkrooster

Aan de muur hangt het werkrooster van de straatcoaches. Het valt meteen op dat dit geen kantoorrooster is. Met name op maandag en dinsdag werken ze tot later op de avond en op andere dagen beginnen ze wat vroeger. In principe werken ze altijd met z'n tweeën, maar dat is roostertechnisch niet altijd mogelijk en bovendien moeten ze in hun rooster ook rekening houden met hun thuissituatie (kinderopvang en dergelijke). Op de momenten dat er maar één van de twee straatcoaches aanwezig is, gaat deze bijvoorbeeld administratief werk doen of andere zaken die nog moeten gebeuren. Soms sluit de straatcoach zich op zo'n moment ook aan bij het jongerenwerk. Vanuit het perspectief van de continuïteit richting de jongeren, maar ook richting de melders bezien, zijn de straatcoaches dus vrij kwetsbaar.

Database en logboek

De werkdag begint met het doornemen van alle meldingen van de vorige dag. Ze houden dit ook bij in een Excelbestand, waarin zij ook namen noteren en de locaties/wijken waar de melding betrekking op heeft. Op die manier hebben ze een perfect overzicht van de ontwikkeling van de meldingen. Bovendien komt het geregeld voor dat de leidinggevende of bijvoorbeeld de burgemeester om een korte voortgangsrapportage vraagt en die is op deze manier gemakkelijk en snel aan te leveren.

De straat op!

Na een vrij lang gesprek op kantoor pakken we het gemeenteautootje (herkenbaar aan de gele gemeentekleur en het logo van de gemeente) en gaan we op weg naar een aantal 'hotspots'. Een deel daarvan is gerelateerd aan meldingen van bewoners, een deel bestaat uit plekken die bekend staan als hotspot. Daar willen ze zich van tijd tot tijd even laten zien. In sommige gevallen maken ze ook afspraken met de surveillancedienst van de politie en het jongerenwerk, zodat de eventuele overlastgevers op een bepaalde plek op één avond ten minste drie keer worden bezocht.

Grasveldje aan de vijver

De eerste plek die we bezoeken is een stuk gemeentetuin in een mooie buurt van Venlo. Het vormt de afscheiding tussen een grasveldje bij een vijver en de tuin van een 80-jarige bewoonster. Zij heeft geklaagd dat jongeren zich in de struiken ophouden, met de voetbal tegen haar schutting trappen en afval laten rondslingeren. Ook heeft ze al eens een bal tegen haar hoofd gehad. Ze kan zelf niet meer op de jongeren afstappen en dus heeft zij de straatcoaches ingeschakeld. Helaas is er op het moment dat wij komen niemand te bekennen. De omgeving ziet er bovendien redelijk opgeruimd uit. Ik vraag de straatcoaches wat zij hier nu mee doen. Ze noteren wat ze aantreffen en rapporteren dat later. Ze denken ook na over een eventuele oplossing, zoals andere begroeiing, waardoor het voor de jongeren niet aantrekkelijk is om zich daar op te houden. Ook het uit de anonimiteit halen van de jongeren is vaak een eerste stap.

Het Julianapark

Een eindje verderop komen we bij het Julianapark. Hier zitten wat 'emo-jongeren' (skaters) op het grasveld naast de *halfpipe*. Ze drinken geen alcohol, veroorzaken geen overlast en zijn goed aanspreekbaar. De straatcoaches kennen de meesten van hen bij naam en laten dat ook duidelijk merken. Ze benadrukken dat zij gewoon even komen kijken en niet op basis van een melding. Wel vragen ze of de jongeren wel eens door buurtbewoners worden aangesproken, maar dat is niet het geval. Een van de jongens heeft een hond bij zich en Emiel vertelt hun dat dat binnenkort niet meer mag. Er wordt namelijk een nieuwe kinderspeelplaats aangelegd en zodra die operationeel is, wordt de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) aangepast en is het in het hele park niet meer toegestaan een hond bij je te hebben. De jongen reageert enigszins teleurgesteld, maar begrijpt het

gemeentelijk besluit wel. De jongeren vragen ook om nieuwe voorzieningen en de straatcoaches geven aan dat ze daar zelf actie op moeten nemen. Het duurt misschien wel twee jaar. Ze wijzen mij op een vuilniszak die aan de achterkant van de *halfpipe* hangt. Sinds die zak er hangt is de rotzooi beduidend minder geworden. De gemeentereiniging hangt regelmatig een nieuwe zak op en neemt de oude mee en daarmee is het probleem eenvoudig opgelost. Kennelijk zijn de prullenbakken verderop te ver weg, maar is het op deze manier opgelost.

Wanneer we weer teruglopen naar de auto valt me op dat er een bolcamera hangt bij de entree van het park. De straatcoaches leggen uit dat die camera ronddraait en dat het dus altijd weer afwachten is of een eventueel delict wel gefilmd is.

Verlaten JOP's

We rijden verder langs enkele andere plekken, zoals een Jongerenontmoetingsplaats (JOP), maar ook hier treffen we niemand aan. Emiel en Richard vermoeden dat er maar zo weinig jongeren op straat zijn, omdat er later op de avond Champions League-voetbal op televisie is. Bovendien, zo vertellen ze, hebben veel sportverenigingen op dinsdagavond trainingsavond. Tijdens de rondrit valt op dat het lang niet alleen de 'slechte buurten' zijn die ze aandoen, maar eigenlijk een afspiegeling van de vele verschillende woonmilieus die Venlo rijk is.

Eieren tegen de ramen

Een eindje verderop gaan we op bezoek bij een ouder echtpaar dat al een aantal keren geklaagd heeft over eieren tegen de ramen. Richard en Emiel willen het huis voorzichtig benaderen, omdat de jongens die op het nabijgelegen pleintje rondhangen het gele autootje gelijk zullen herkennen. En dus parkeren we om de hoek en lopen we het laatste stukje. Het echtpaar is behoorlijk boos, omdat zij naar eigen zeggen 'al een aantal keren hebben geklaagd, maar niets hebben teruggehoord'. Emiel legt uit dat hij niet elke mail kan beantwoorden en dat hij liever direct langs wilde komen. Bovendien, zo vertelt hij, waren ze laatst aan de deur, maar toen waren de bewoners er zelf niet. De bewoners geloven het maar amper. Op de vraag of ze dan niet even een briefje in de bus hadden kunnen doen, antwoordt Emiel dat ze daar niet aan kunnen beginnen. Later in de auto vertelt hij dat hij niet wil dat hij zich aan Jan en alleman moet verantwoorden. De bewoners vertellen dat

er kinderen voor de deur aan het stoepranden waren en dat ze hen hadden gevraagd om verderop op het speelveldje te gaan spelen. En dat hebben ze dus moeten bekopen met eieren tegen de ramen, zo luidt de conclusie van de straatcoaches. Emiel legt uit dat zij niks kunnen doen zonder namen of zonder heterdaadsituatie. Hij probeert heel duidelijk te laten merken dat ze met de bewoners meeleven, maar dat de bewoners tegelijkertijd ook goed moeten beseffen dat er maar twee straatcoaches voor heel Venlo zijn en dat ze dus niet altijd bij hen in de wijk kunnen zijn. De oudere man reageert wat verontwaardigd en besluit zijn boze betoog met de conclusie dat ze dan maar alle kinderen terug moeten sturen naar hun eigen land. Ook zegt hij dat hij die kinderen zelf wel eens flink zou willen aanpakken. Hij zou het helemaal niet erg vinden als hij dan een weekje zou moeten zitten, hij 'zou het er graag voor over hebben'. Terug in de auto concluderen de straatcoaches dat dit typische 'geraniumklagers' zijn: mensen die te veel thuis zijn en zich aan alles storen wat er om hen heen gebeurt. Dit blijkt ook uit het feit dat zij slecht luisteren en tijdens het gesprek een aantal keren meer aandacht hebben voor de vraag of ik het Limburgse dialect wel of niet versta.

Weer op pad

Inmiddels zijn we al ruim een uur op pad en hebben we nog maar een fractie van het gehele werkgebied gezien. Tussendoor is er nog telefonisch contact geweest met het jongerenwerk, maar verder zijn er geen meldingen binnengekomen. Emiel en Richard laten mij daarom nog een aantal andere plekken zien, zoals een JOP en een hangplek bij een winkelcentrum, maar vrijwel nergens zijn jongeren te bekennen, dus we hebben weinig reden om te stoppen. Het valt me op dat Richard en Emiel constant hun ogen open hebben voor eventuele verdachte situaties ('Loopt die jongen nou met een spuitbus in z'n handen?'), bekende gezichten ('Hé, dat is [naam jongere]') of andere zaken waar zij iets mee moeten. Tijdens de ronde stuiten zij ook op een aantal jongeren die zij nog niet kennen, maar ze besluiten om daar verder geen actie op te ondernemen.

In het buurthuis

Emiel en Richard laten mij ook even een van de buurthuizen zien. Ook hier is het uitgestorven. Enkele jongeren zijn aan het *streetdancen* in een grote zaal vol lichten en enorme *speakers* en uit een andere zaal klinkt keiharde *metal*. De twee jongerenwerkers zijn oud-collega's van Richard. Ze bieden ons wat te drinken aan en bespreken ondertussen het een en ander, want ze

hebben natuurlijk voor een deel met dezelfde jongeren te maken. Het gaat hierbij niet alleen om personen, maar ook bijvoorbeeld over activiteiten die georganiseerd worden. Dit kunnen de straatcoaches dan weer aan de jongeren vertellen die zij op straat tegenkomen.

Een verscholen hangplek

De laatste stop is een verscholen hangplek. Op een soort klein pleintje dat omgeven is door struiken, zit een aantal jongeren te 'chillen' op de bankjes. Ze veroorzaken geen overlast, zo laten Richard en Emiel hun direct weten, maar ze mogen de boel wel wat beter opruimen. Tussen het groepje van zes of zeven jongeren, zien de straatcoaches ook een paar nieuwe gezichten. Ze stellen zich voor en vragen de jongeren naar hun naam. Ik krijg de indruk dat ze die namen ook echt zullen onthouden en de volgende keer dat ze de jongeren zien nog weten wie wie is. Aan de nieuwe jongeren leggen ze ook nog even uit wat de straatcoaches doen en wat zij voor hen kunnen betekenen. Een van de jongens vraagt of ze iets weten van het voetbalveldje bij de kazerne: is dat openbaar? Richard geeft aan dat hij denkt van wel, maar dat even zal navragen. Ook vertelt hij hun over een voetbaltoernooi. Een van de straatcoaches vraagt op subtiële wijze of de scooter van een van de jongeren is opgevoerd en of het wel de originele uitlaat is. Hij maakt duidelijk dat hij een eventuele overtreding niet direct aan de politie zal melden, maar door het erover te hebben heeft de jongen haarfijn door dat hij in de gaten wordt gehouden en kan hij zijn eigen conclusies trekken. Een meisje dat een peuk op de grond gooit wordt meteen terechtgewezen: 'dat kost je zeventig euro!' Gehoorzaam maakt ze de peuk uit en gooit deze in de prullenbak. Later in de auto geven Richard en Emiel aan dat het om het idee gaat: ze zijn zich vaak niet eens bewust van hun gedrag, maar doordat zij erop gewezen worden, gaan zij hopelijk iets zorgzamer om met de omgeving. Net als we weg willen gaan stopt er een gepimpte VW Golf, waar twee nog onbekende jongeren uitstappen. Ook aan hen vragen de straatcoaches wie zij zijn. Als we vertrekken noteren we nog even het kenteken. Je weet maar nooit.

Terug naar het station

Vanaf deze plek brengen Richard en Emiel mij terug naar het station. Het is ondertussen al bijna 21:00. Onderweg is niet veel bijzonders meer te zien. Ze geven aan het erg leuk te hebben gevonden om mij rond te leiden en hopen dat het voor mij nuttig is geweest. Ik antwoord bevestigend en zeg dat ik het verslag nog zal opsturen.

3.5 Conclusie

Uit het voorgaande kunnen we concluderen dat de respondenten de straatcoaches als een zeer waardevolle aanvulling beschouwen op het werk van de politie en het jongerenwerk. Er heerst unanieme tevredenheid over de inzet van de straatcoaches en de manier waarop de jeugdregisseur hen aanstuurt. De respondenten zijn dan ook van mening dat de doelstellingen zoals geformuleerd in de functieomschrijving (het terugdringen van jeugdoverlast, het maken van een aanpak en het maken van gezinsbezoeken; Gemeente Venlo, 2008c) in grote mate behaald worden of binnen afzienbare tijd gerealiseerd zullen worden. Vooralsnog berust hun conclusie vooral op persoonlijke ervaringen en percepties. Feitelijk zijn de drie doelstellingen echter ook behaald omdat ze, gegeven het pilotkarakter van de aanpak, vrij algemeen geformuleerd zijn en niet is vastgelegd wanneer je kunt spreken van 'behaald' of 'niet behaald'. Op basis van het aantal overlastmeldingen kunnen we vaststellen dat de overlast inderdaad is afgenomen, maar het is niet mogelijk om een directe relatie te leggen met de inzet van de straatcoaches. Ook hebben we vastgesteld dat er een aanpak ontwikkeld is en dat er gezinsbezoeken worden afgelegd. De werkwijze is echter niet uitvoerig vastgelegd in bijvoorbeeld protocollen en dergelijke, maar wordt gekenmerkt door een duidelijke gevoelscomponent en veel ruimte voor ervaring en nieuwe inzichten.

De betrokken professionals geven allen aan dat het een proces in ontwikkeling is en dat daardoor altijd verbetering mogelijk is. Belangrijke organisatorische verbeterpunten zijn de inbedding in de lokale structuur en de bezetting. Inhoudelijk blijven deskundigheidsbevordering en competentieontwikkeling van belang, maar vooral ook de meetbaarheid van de inzet. Mocht de pilot worden omgezet in een structurele aanpak, dan zal de inzet van de straatcoaches en de jeugdregisseur veel meer in termen van *outcome* moeten worden gedefinieerd en minder gericht moeten worden op alleen de *output*.

Het oordeel over de jeugdregisseur is beperkter en diverser tegelijk. Beperkter omdat de geïnterviewde professionals niet allemaal even goed zicht hebben op de werkzaamheden van de jeugdregisseur en diverser omdat ten aanzien van zijn functie veel meer doelstellingen geformuleerd zijn dan voor de straatcoaches. De respondenten oordelen positief over het behalen van doelstellingen die betrekking hebben op het contact met de

ketenpartners en de straatcoaches, maar zijn iets gematigder over de meer inhoudelijke zaken zoals het opstellen van documenten en het verbeteren van werkprocedures. Deels komt dit ook doordat zij er volgens eigen zeggen minder zicht op hebben. In het algemeen geldt, net als voor de straatcoaches, dat het een proces in ontwikkeling is: partijen moeten nog aan elkaar wennen, werkwijzen nog worden aangepast, et cetera.

Tot slot hebben we vastgesteld dat de functie van procesmanager jeugd zeer gewenst is en dat deze idealiter niet moet worden gecombineerd met die van de jeugdregisseur, hoewel daar wel enkele aanknopingspunten voor zijn. Belangrijkste reden om het niet te doen is dat zij andere netwerken vertegenwoordigen en dat de afzonderlijke functies meer uren vergen dan in een gecombineerde functie te realiseren is. Alle respondenten verwijzen in dit verband naar de groei van de gemeente en de wens om meer koppels straatcoaches aan te stellen.

De observatie van de straatcoaches maakt duidelijk dat het om een zeer veelzijdige functie gaat, waarbij veel competenties en deskundigheid vereist zijn. De in tabel 2.2. genoemde kenmerken, zoals 'samenwerken' en 'netwerken', zijn uiteraard belangrijk, maar niet de enige kenmerken die ertoe doen. Ook het hebben van lokale binding blijkt belangrijk te zijn en vanwege de specifieke kennis van de straatcoaches over het politie- en welzijnswerk is, meer algemeen, ook kennis van andere organisaties en partners als belangrijke factor te benoemen.

De situatie in Venlo is moeilijk te vergelijken met die in andere steden waar straatcoaches actief zijn, maar lijkt vrij uniek: de straatcoaches zijn afkomstig uit de eigen gelederen en zij kunnen, al naar gelang de aard van de lokale problematiek, meer accenten aanbrengen dan straatcoaches in bijvoorbeeld Utrecht of Amsterdam, die vooral worden ingezet om de orde te handhaven.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Inleiding

Aan het eind van dit rapport kijken we terug op de probleemstelling en onderzoeksvragen, zoals die zijn geformuleerd in paragraaf 1.2. We hebben daar aangegeven dat het belangrijk is om onderscheid te maken tussen het proces en de perceptie van de behaalde effecten. In de volgende paragrafen besteden we achtereenvolgens aandacht aan wat er goed gaat (paragraaf 4.2), aan wat er (nog) beter kan (paragraaf 4.3) en aan mogelijke valkuilen (paragraaf 4.4). In paragraaf 4.5 formuleren we op basis van het voorgaande een aantal aanbevelingen.

4.2 Wat gaat goed?

De toonzetting die uit de interviews en de observatie spreekt is overwegend positief: de gemeente heeft een goede ontwikkeling in gang gezet, waarbij de eerste resultaten, in elk geval gevoelsmatig, langzaam maar zichtbaar beginnen te worden. Zowel de straatcoaches als de jeugdregisseur hebben hun plek in het systeem gevonden, te midden van de diverse partners. Deze ontwikkeling is min of meer parallel verlopen aan de ontwikkeling van de samenwerking binnen het Veiligheidshuis. Van der Elsen & Van Hal (2010a, p.6) stellen: 'Hoewel de beoogde samenwerking veel tijd nodig heeft, kan na 2 ½ jaar worden gesteld dat deze ontwikkeling haar vruchten begint af te werpen. Partners van het Veiligheidshuis weten elkaar steeds beter te vinden waardoor het Veiligheidshuis zich snel tot een belangrijk informatieknoppunt heeft ontwikkeld.' Tevens zien zij dat het Veiligheidshuis wordt gekenmerkt door 'openheid en lef; de partners mogen bij elkaar in de keuken kijken en durven kritisch te zijn'. Deze constatering past ook goed op het functioneren van straatcoaches en de jeugdregisseur en is ook tijdens de interviews en de observatie bevestigd. Samengevat kunnen we conclude-

ren dat er een stevige basis is ontwikkeld, van waaruit verder gebouwd kan worden aan een systeem dat in de behoefte voorziet.

4.2.1 Proces- en effectevaluatie

Het is lastig om binnen bovenstaande ontwikkeling onderscheid te maken tussen het proces en de behaalde effecten. Er zijn van tevoren immers geen harde indicatoren vastgesteld, op basis waarvan effecten kunnen worden vastgesteld. Van een echte effectmeting is dus geen sprake. Daarnaast is het proces nog gaande: hoewel de basis is gelegd, vindt regelmatig nog aanscherping van het proces plaats, op basis van voortschrijdend inzicht.

4.3 Verbeterpunten

De groei van de gemeente, ervaringen van de huidige straatcoaches en de jeugdregisseur, maar ook de ontwikkeling van het Veiligheidshuis en voortschrijdend inzicht in het algemeen leiden ertoe dat we een aantal verbeterpunten kunnen signaleren. We maken daarbij onderscheid tussen inhoudelijke verbeterpunten en organisatorische en procedurele aspecten die nog verbeterd moeten worden.

4.3.1 Inhoudelijke verbeterpunten

Definitie, meetbaarheid en vergelijkbaarheid van de aanpak

Inhoudelijk blijkt dat nu nog onvoldoende inzichtelijk is wat de gehanteerde aanpak precies inhoudt. Ook ontbreekt een meetinstrument om de effectiviteit ervan vast te stellen. Tevens komt uit het onderzoek een duidelijke vraag naar voren hoe de gemeente Venlo het op dit gebied doet ten opzichte van andere gemeenten waar straatcoaches worden ingezet en wat de gemeenten voor elkaar kunnen betekenen.

4.3.2 Procedurele en organisatorische verbeterpunten

Wanneer we deze verkennende studie als een nulmeting beschouwen, kunnen we vaststellen dat het nog geen zuivere procesevaluatie is. Deze kan immers pas plaatsvinden wanneer de inzet een structureel karakter heeft gekregen, met andere woorden: wanneer de pilotperiode is afgelopen. Ook

merken we op dat de straatcoaches en de jeugdregisseur voor inhoudelijke verbetering mede afhankelijk zijn van de organisatie waarin zij werkzaam zijn. Ten aanzien van die organisatie stellen we twee verbeterpunten vast.

Administratieve positie jeugdregisseur

Het eerste verbeterpunt betreft de inbedding van de aansturing door de jeugdregisseur. Deze is nu ondergebracht bij een beleidsafdeling (Maatschappelijke Ontwikkeling). Sommige respondenten vinden dit niet logisch, omdat de functie vooral uitvoerende taken behelst. Fysiek is de jeugdregisseur al ondergebracht in het Veiligheidshuis, maar administratief nog niet. De jeugdregisseur zou, vanwege zijn uitvoerende functie, bij de afdeling Veiligheid en Handhaving ondergebracht kunnen worden. Inhoudelijk verandert daarmee niets (de werkwijze blijft gelijk), maar voor de eenduidigheid en transparantie van de aanpak is het wel de moeite waard om de mogelijkheid hiertoe te verkennen. Een eventuele verandering van afdeling heeft overigens vooral een praktisch doel en is niet noodzakelijk om problemen in de werkwijze of procedure te verhelpen. Immers, ook in de huidige situatie functioneren de jeugdregisseur en de straatcoaches goed.

Aantal straatcoaches

Ten tweede blijkt dat het huidige aantal straatcoaches (namelijk twee) binnen afzienbare tijd ontoereikend zal zijn om de problematiek in het werkgebied naar behoren te kunnen aanpakken. De groei van de gemeente zal een toename van het aantal jongeren met zich meebrengen. Ruimtelijk gezien betekent de uitbreiding ook meer reistijd tussen de verschillende hotspots. Dit heeft directe gevolgen voor de werkzaamheden van de straatcoaches. Zij zullen zich, nog meer dan nu, moeten richten op de echte probleemgevallen en houden daardoor weinig tijd over voor de andere, meer preventieve taken. Uit de interviews en de observatie blijkt dat juist die combinatie heel waardevol is in aanvulling op het werk van de politie en Wel.Kom.

4.4 Valkuilen

Uit de gesprekken zijn twee valkuilen naar voren gekomen. We constateren ten eerste dat het lokale karakter van de aanpak van grote waarde is. Het gevaar bestaat dat de straatcoaches aan hun eigen succes ten onder gaan door bijvoorbeeld een aanbestedingstraject waarbij ook straatcoaches van

buiten de gemeente of zelfs van buiten de regio kunnen offreren voor deze functie.

Ten tweede hebben we vastgesteld dat de functie van straatcoach in eerste instantie is gecreëerd omdat andere partijen in het veiligheidsdo-mein er niet of onvoldoende in slaagden om greep op de overlastgevende jongeren te krijgen. De respondenten hebben het over de aanwezigheid van de straatcoaches alsof die vanzelfsprekend is. Het valt op dat zij allen in termen van voortzetting en uitbreiding spreken, terwijl het ook denkbaar is dat, naarmate er minder problemen zijn, de behoefte aan inzet van de straatcoaches ook afneemt. Deze constatering hangt samen met het ontbreken van een meetinstrument.

4.5 *Aanbevelingen*

Het geheel van wat goed gaat, wat beter kan en datgene waarvoor gewaakt moet worden in beschouwing nemend, kunnen we de volgende aanbevelingen formuleren:

4.5.1 *Breid het aantal straatcoaches uit*

Zowel uit de documentatie als uit de gesprekken met betrokkenen en eigen observatie kunnen we concluderen dat het huidige aantal straatcoaches binnen afzienbare tijd ontoereikend zal zijn om de problematiek in het werkgebied naar behoren te kunnen aanpakken (zie o.a. paragraaf 3.2.4). Van der Elsen & Van Hal (2010a, p.15) spreken de verwachting uit 'dat er +/-140 casussen extra behandeld zullen worden' wanneer de top 10/top 25 van risicojongeren is opgesteld door de gemeentelijke veiligheidsanalist (zie paragraaf 4.5.2). Dat is een toename van meer dan 100 procent. Momenteel zijn er alleen al 45 casusoverleggen op het gebied van zorg (inclusief veel- en meerplegers). Deze verwachte toename betekent dat er ook meer van de straatcoaches gevraagd zal worden, waaraan zij in de huidige situatie niet kunnen voldoen.

Uit de interviews en de observatie komt ook naar voren dat de huidige twee straatcoaches hun maximale inzet al bereikt hebben. Hun werkgebied is met de toetreding van Arcen en Velden bovendien nog groter geworden. Zij moeten hierdoor vooral aandacht besteden aan de urgente zaken en komen (te) weinig toe aan andere aspecten van het werk dat zij doen (sa-

menlevingsopbouw). Het toegankelijke karakter dat zij hebben wordt steeds meer aangetast. Zo kunnen de straatcoaches al lang niet meer op de fiets, maar moeten zij met de auto op pad. En ze moeten soms zoveel plekken bezoeken dat ze maar beperkt tijd hebben voor betreffende overlastveroorzakers of melders en af en toe zelfs nee moeten verkopen. Tot slot hebben enkele geïnterviewden ook benadrukt dat je met slechts twee straatcoaches erg kwetsbaar bent: wanneer een van beiden om welke reden dan ook wegvalt, kan het werk niet (naar behoren) gedaan worden.

De voornaamste aanbeveling die hieruit volgt is: breid het aantal straatcoaches uit. Het is begrijpelijk dat de betrokkenen (op termijn) het liefst in elk deelgebied een koppel zouden zien, maar realistischer is het om het aantal te verdubbelen, dat wil zeggen: van twee naar vier straatcoaches voor de hele gemeente Venlo. Hiermee ontstaat capaciteit om zaken waar de straatcoaches nu niet aan toekomen wel op te pakken, zoals de meer preventieve kant van het werk en het verbeteren van de kennis- en informatie-uitwisseling, zowel binnen als buiten de gemeente. Deze ontwikkeling kan echter alleen plaatsvinden (zie paragraaf 4.5.3) wanneer tegelijkertijd ook een set van prestatie-indicatoren wordt ontwikkeld waaraan de effecten kunnen worden afgemeten. Alleen gevoelsmatige verbetering is niet voldoende en bovendien moet er bij een verbetering van de situatie ook de mogelijkheid zijn om de inzet van de straatcoaches terug te schroeven.

Een tweede voorwaarde is dat de functie van jeugdregisseur behouden blijft. Zonder de aansturing vanuit het Veiligheidshuis is het voor de straatcoaches erg lastig om prioriteiten te bepalen en ontbreekt het aan reflectie op hun werk. Daarnaast vormt de jeugdregisseur de schakel met de partners in het netwerk en zorgt hij ervoor dat de informatie die de straatcoaches verzamelen op de juiste plek terechtkomt.

4.5.2 Breng de jeugdregisseur onder bij een uitvoerende afdeling

Omdat de aanpak in eerste instantie is vormgegeven als *pilot*, is de inbedding in de organisatie nog niet altijd optimaal en wordt deze gekenmerkt door voortschrijdend inzicht. Na een jaar stelt een aantal geïnterviewde betrokkenen dat het beter is om de manier van aansturen en de werkwijze anders te organiseren. Het gaat vooral om de plaats van de jeugdregisseur in de organisatie. Deze is nu ondergebracht bij de beleidsafdeling Maatschappelijke Ontwikkeling, maar het zou volgens een van de geïnterviewden logischer zijn om deze bij een uitvoerende afdeling onder te brengen. Deze

verandering zou samen kunnen gaan met een meer structurele inbedding in het veiligheidsbeleid. Dit sluit goed aan bij de doelstellingen die in het meerjarenperspectief van het Veiligheidshuis worden benoemd met betrekking tot de doelgroep jeugd: 'deze wordt herijkt en moet structurele vorm krijgen in het Veiligheidshuis. Daarnaast zal er per gemeente een top 10 en top 25 van risicojongeren worden gemaakt (...) waarbij de persoonsgerichte aanpak vanuit het Veiligheidshuis zal worden gecoördineerd.' (Van der Elsen & Van Hal 2010a, p.15)

In de interviews hebben we ook aandacht besteed aan de rol van de nog aan te stellen procesmanager jeugd. De inzet van de straatcoaches moet nog tot 2011 als pilot beschouwd worden en er is dus nog een jaar is om de aanpak volledig door te ontwikkelen. Het is daarom niet aan te raden om nu al in te zetten op een combinatie van de functies van de jeugdregisseur en de aankomende procesmanager jeugd. Afgezien van een gebrek aan uren brengt dat namelijk een aantal praktische onvolkomenheden met zich mee, wat ten koste zou kunnen gaan van het succes en de doorontwikkeling van de huidige aanpak.

4.5.3 Maak de huidige aanpak meetbaar

De inhoudelijke verbeterlag die we in paragraaf 4.3.1 hebben geschetst, kan vooral worden gemaakt op het gebied van competentieontwikkeling en deskundigheidsbevordering en op het gebied van meetbaarheid (de indicatoren om de verbeterlag inzichtelijk te maken). Elke situatie is immers weer anders en met het groter worden van de gemeente Venlo komen de straatcoaches en de jeugdregisseur weer voor nieuwe groepen te staan, die wellicht een andere benadering en omgang vragen. Het onderzoek laat duidelijk zien dat overzichtelijkheid en laagdrempeligheid (nu nog) maatwerk mogelijk maken. Dit is een belangrijke succesfactor ten opzichte van andere gemeenten, waar de nadruk meer op repressie ligt en het aantal zichtbare straatcoaches soms belangrijker lijkt dan de vraag of de coaches qua instelling en aanzien aansluiten bij de jongeren met wie zij te maken hebben (zie ook 4.5.5).

De huidige aanpak moet daarom niet alleen inzichtelijk, maar ook meetbaar gemaakt worden: het is belangrijk om te weten wat werkt en wat niet. De te bereiken effecten moeten, met andere woorden, (verder) geoperationaliseerd worden in de vorm van *outcome*-indicatoren.

4.5.4 Blijf zoveel mogelijk betrokken bij landelijke ontwikkelingen

Voor het bepalen van bovengenoemde indicatoren, moeten de straatcoaches en jeugdregisseur zich ook wenden tot collega's in andere gemeenten: hoe worden de straatcoaches daar aangestuurd, hoe zijn daar de taken verdeeld en hoe is de samenwerking met het Veiligheidshuis daar geregeld? En uiteraard: hoe worden de resultaten (*outcome*) in andere gemeenten gemeten? Tot dusver zijn straatcoaches vooral ingezet als reactie op specifieke lokale problemen, waardoor de methodiek die zij hanteren ook een sterk lokaal karakter heeft. Dit lokale karakter blijkt een belangrijke succesfactor in de aanpak die het afgelopen jaar gehanteerd is. Nu de functie van straatcoach steeds meer en wellicht ook structureler ingebed wordt in het stedelijke veiligheidsbeleid, is het belangrijk om op landelijk niveau te werken aan kennisuitwisseling. In de interviews zijn nadrukkelijk geluiden opgegaan om hier vooral ook bij aan te sluiten, ongeacht of de situatie in Venlo nu lijkt op die in andere gemeenten of niet. Met andere woorden: blijf zoveel mogelijk betrokken bij landelijke ontwikkelingen.

Dit betekent niet alleen leren van andere gemeenten, maar ook aan andere gemeenten laten zien hoe het in Venlo is georganiseerd. Door andere gemeenten een kijkje in de keuken te bieden, dwing je jezelf immers tot een scherpe en kritische houding richting je eigen aanpak: berust het nu ervaren succes inderdaad op de ontwikkelde aanpak of kan het ook toeval zijn dat de aanpak aanslaat? Een meer permanente verbinding met landelijke ontwikkelingen moet er dus voor zorgen dat de aandacht niet verslapt en dat de vanzelfsprekendheid die er nu heerst niet leidt tot nonchalance of achteroverleunen (zie ook 4.5.6.).

4.5.5 Koester het lokale karakter

Een belangrijke les uit Amsterdam is dat de straatcoaches ten onder kunnen gaan aan hun eigen succes. Immers, 'door het geld dat ermee te verdienen valt, duiken grotere partijen op de aanbestedingsprojecten. In Amsterdam ging dat ten koste van het bedrijf dat het eerste project in Slotervaart opzette.' (Smit, 2009) Deze constatering versterkt het al aanwezige besef dat het belangrijk is om de kandidaten vooral binnen de eigen gelederen te zoeken en het lokale karakter te koesteren. Dit lokale karakter houdt niet alleen in dat het belangrijk is om mensen uit de eigen omgeving te hebben, maar ook om de ontwikkelde aanpak, een combinatie van verbaliserend

optreden en ondersteunen van jongeren, te koesteren. De ‘kleerkasten’ die in Amsterdam-Slotervaart zeer geschikt zijn om de onveiligheid aan te pakken, zouden volgens geïnterviewden in Venlo niet het gewenste resultaat bereiken. Hoewel het op basis van een klein aantal interviews en een eigen observatie op één moment lastig oordelen is, lijkt die constatering terecht. In Venlo is immers vooral behoefte aan lokale professionals die de taal van de jongeren spreken, de omgeving kennen en de juiste houding hebben om deze jongeren aan te spreken en verder te helpen. Dit heeft onder andere te maken met de aard van de problematiek (er is nog veel te voorkomen) en met het feit dat de jongeren in het algemeen goed benaderbaar zijn.

Deze aanbeveling lijkt wellicht in strijd met de eerdere roep om meer nationale kennisuitwisseling (4.5.4), maar is dat niet: juist door te kijken hoe andere gemeenten werken, wordt duidelijk waar in Venlo behoefte aan bestaat en wat de kracht is van de aanpak die al ontwikkeld is.

4.5.6 Beschouw de straatcoaches niet als wondermiddel

Tot slot moeten gemeente, politie en welzijnsorganisaties ervoor waken dat de straatcoaches worden beschouwd als een wondermiddel (De Gruijl & Neefjes, 2009), als een soort *ultimum remedium*: de straatcoaches hebben een overbruggende functie tussen politie en welzijnswerk en als zodanig een geheel eigen positie binnen het lokale veiligheidsbeleid. Uit de interviews, maar zeker ook uit de observatie blijkt dat er van alle kanten aan hen getrokken wordt. De straatcoaches moeten, in samenwerking met de jeugdregisseur, daarom heel duidelijk de grenzen bewaken en oppassen dat zij niet worden ingezet voor taken die eigenlijk de politie of het welzijnswerk zou moeten uitvoeren. Juist hun aanvullende inzet, bovenop de inzet van de politie of het welzijnswerk, vormt de meerwaarde. De straatcoaches moeten, met andere woorden, niet beschouwd worden als wondermiddel voor problemen die andere partijen niet kunnen oplossen. En, zoals we in 4.5.1 al aangaven, er moet de mogelijkheid ook bestaan om bij een verbeterde situatie de inzet terug te schroeven. Wanneer op basis van prestatie-indicatoren wordt vastgesteld dat er minder inzet noodzakelijk is, kan wellicht in bepaalde gebieden en/of perioden de inzet van de bestaande partijen, zoals de politie en Wel.Kom, volstaan.

5 *Literatuur*

Bouscher, J., Segers, R.G.C., Laan, F. van der, & Sinning, P. (2008). *Resultatenonderzoek SAOA*. Amersfoort: Twynstra Gudde.

Driessen, C. (2009, 10 december). Zo blijft er geen straathoek zonder straatcoach over: Probleemjongeren aanpakken is big business. *De Pers*.

Elsen, L. van der & Hal, M. van (2010a). *Meerjarenperspectief 2010-2012: Deel 1: Visualiseren*. Venlo: Gemeente Venlo.

Elsen, L. van der & Hal, M. van (2010b). *Meerjarenperspectief 2010-2012: Deel 2: Plannen*. Venlo: Gemeente Venlo.

Elsen, L. van der & Hal, M. van (2010c). *Meerjarenperspectief 2010-2012: Deel 3: Financiën 2010-2012*. Venlo: Gemeente Venlo.

Elsen, L. van der & Hal, M. van (2010d). *Oplegnotitie gemeenten*. Venlo: Gemeente Venlo.

Elsen, L. van der & Hal, M. van (2010e). *Productenmatrix*. Venlo: Gemeente Venlo.

Epping, C. (2010, 8 juni). Straatcoaches goed van start: aantal klachten gedaald sinds aantreden. *De Weekkrant*.

Gemeente Venlo (2008a). *Informatiekaart procesmanager jeugd*. Venlo: Gemeente Venlo.

Gemeente Venlo (2008b). *Informatiekaart regisseur jeugdoverlast*. Venlo: Gemeente Venlo.

Gemeente Venlo (2008c). *Informatiekaart straatcoach M/V*. Venlo: Gemeente Venlo.

Gemeente Venlo (2008d, juni). Start straatcoaches en regisseur jeugdoverlast!. *Nieuwsbrief Achilles*, 16.

Gemeente Venlo, Stichting Wel.Kom, Stichting 't Groenewold, Bureau Jeugdzorg & Politie Limburg-Noord (2008a). *Overeenkomst Gegevensuitwisseling Jongerenwerk: Overeenkomst betreffende de gegevensuitwisseling tussen partijen betrokken bij de aanpak van overlast van jongeren in de wijk*. Venlo: Gemeente Venlo.

Gemeente Venlo, Stichting Wel.Kom, Stichting 't Groenewold, Bureau Jeugdzorg & Politie Limburg-Noord (2008b). *Samenwerkingsovereenkomst wijkgericht jongerenwerk: Overeenkomst betreffende de samenwerking tussen partijen betrokken bij de aanpak van overlast van jongeren in de wijk*. Venlo: Gemeente Venlo.

Gemeente Venlo (2009). *Doorpakken en meedoen: Met ziel en zaligheid werken aan onze ambities: Coalitieprogramma 2010-2014*. Venlo: Gemeente Venlo.

Gemeente Venlo (2010). *Raadsinformatiebrief: Tussenevaluatie uitwerking aanbevelingen: 'Extreem? Moeilijk!'*. Venlo: gemeente Venlo.

Gruijl, D. de, & Neefjes C. (2009, 20 juni). Met straatcoaches de probleemjeugd te lijf. *De Limburger*.

Kellenaers, P. (2008, 16 oktober). Straatcoaches Venlo debacle. *De Limburger/Limburgs Dagblad*.

Moors, H. (2007). *Extreem? Moeilijk! Extreem en radicaal gedrag van jongereengroepen in Limburg: Risico's en reactierepertoires*. Tilburg: IVA.

Politie Limburg-Noord (2010). *Beleidsplan Jeugd 2010*. Venlo: Politie Limburg-Noord.

Sambeek, J. van (2010, 18 januari). Nu ook straatcoaches in Vleuten en Leidsche Rijn. *De Nieuwe Utrecht*. Gevonden 23 augustus 2010, op <http://dnu.nu/artikel/1201-nu-ook-sstraatcoaches-vleuten-en-leidsche-rijn>.

Smit, S. (2009, 10 december). Steeds meer gemeenten willen straatcoaches. Gevonden 23 augustus 2010, op http://nieuws.mtnl.nl/index2.php?option=com_content&task=view&id=23583&pop=1.

SP Venlo (2010, 4 januari). De SP is terug in de raad, zover is duidelijk. Gevonden 23 augustus 2010, op http://venlo.sp.nl/bericht/39771/100104-de_sp_is_terug_in_de_raad_zover_is_duidelijk.

Wilshaus (2010, 4 februari). Straatcoaches moeten overlast Marokkaanse risicojongeren tegengaan. *Maassluise Courant De Schakel*.

Zorg & Welzijn (2010, 22 januari). Straatcoaches verbeteren orde in Utrechtse probleemwijken. In *Zorg en Welzijn*. Gevonden 23 augustus 2010, op <http://www.zorgwelzijn.nl/web/Actueel/Nieuws/Straatcoaches-verbeteren-orde-in-Utrechtse-probleemwijken.htm>.

Bijlage 1 Topiclijst voor interviews

NAAM GEINTERVIEWDE:
FUNCTIE:
ORGANISATIE: DATUM:
LOCATIE:
INTERVIEW AFGENOMEN DOOR:
STATUS:

Achtergrond van de respondent

De nu volgende vragen gaan over de functie van de respondent en zijn/haar relatie tot het onderzochte werkveld.

1. Huidige functie:
 - a. Hoe lang bent u al in deze functie werkzaam?
 - b. Eventueel: wat was uw vorige functie?
2. In welk gebied (buurt, wijk, stad, regio) bent u werkzaam?
3. Hoe zou u uw werkgebied (ruimtelijke afbakening) omschrijven?
 - a. Kunt u uw werkgebied in 1-2 zinnen typeren?
 - b. Kunt u aangeven hoe uw werkgebied zich verhoudt tot de gemeente Venlo?
 - c. Kunt u aangeven hoe uw werkgebied zich verhoudt tot andere wijken in Venlo of andere regio's?
4. In welke hoedanigheid bent u betrokken bij de werkzaamheden van de straatcoaches, de jeugdregisseur en/of de procesmanager jeugd in Venlo?
 - a. Straatcoaches:
 - b. Jeugdregisseur:
 - c. Procesmanager Jeugd:

De inzet van de straatcoaches

De nu volgende vragen gaan over de betrokkenheid van de respondent bij de inzet van de straatcoaches, zijn/haar mening over het functioneren daarvan en de ideeën over de aansturing van de straatcoaches door de jeugdregisseur. → Indien de doelstellingen en taken onbekend zijn, dan verwijzen naar de bijlage (punt 1).

Uw betrokkenheid bij de straatcoaches

5. Welke partijen zijn betrokken bij de inzet van de straatcoaches?
6. Welke partijen zijn niet betrokken, maar zouden dat volgens u wel moeten zijn en waarom?
7. Uw betrokkenheid:
 - a. Op welke manier bent u/is uw organisatie betrokken bij de inzet van de straatcoaches?
 - b. Wat houdt dat concreet in (voorbeelden laten geven van activiteiten)?

Beoordeling van de inzet van de straatcoaches

8. Kunt u aangeven welke doelstellingen vooraf geformuleerd zijn met betrekking tot (de aanstelling van) de straatcoaches?
9. Welk van genoemde doelstellingen zijn behaald, welke niet?
 - a. Behaald:
 - b. Niet behaald:
10. Welke oorzaken zijn hier volgens u voor aan te wijzen?
 - a. Oorzaken wel behaalde doelstellingen:
 - b. Oorzaken niet-behaalde doelstellingen:
11. Wat zijn volgens u positieve effecten van inzet van straatcoaches?
12. Wat zijn volgens u verbeterpunten voor het vervolgtraject?
13. Onbedoelde effecten:
 - a. Zijn er ook eventuele onbedoelde effecten aan te wijzen?
 - b. Indien ja, kunt u verklaren op welke manier deze effecten zijn ontstaan?

De rol van de jeugdregisseur

14. Op welke manier heeft de jeugdregisseur bijgedragen aan het behalen van de doelstellingen?
 - a. Bijdrage aan behaalde doelstellingen:
 - b. Betrokkenheid bij niet-behaalde doelstellingen:
15. Wat betekent bovenstaande voor de manier waarop de straatcoaches worden aangestuurd door de jeugdregisseur?

De inzet van de jeugdregisseur

De nu volgende vragen gaan over de inzet van de jeugdregisseur en over de manier waarop de straatcoaches hebben bijgedragen aan het behalen van de doelstellingen door de jeugdregisseur.

→ Indien de doelstellingen en taken onbekend zijn, dan verwijzen naar de bijlage (punt 2).

Beoordeling van de inzet van de jeugdregisseur

16. Welke doelstellingen zijn vooraf geformuleerd met betrekking tot de (rol van de) jeugdregisseur?
17. Welk van genoemde doelstellingen zijn behaald, welke niet?
 - a. Behaald:
 - b. Niet behaald:
18. Welke oorzaken zijn hier volgens u voor aan te wijzen?
 - a. Oorzaken wel behaalde doelstellingen:
 - b. Oorzaken niet-behaalde doelstellingen:
19. Wat zijn volgens u positieve effecten van de inzet van de jeugdregisseur?
20. Wat zijn volgens u verbeterpunten voor het vervolgtraject?
21. Onbedoelde effecten:
 - a. Zijn er ook eventuele onbedoelde effecten aan te wijzen?
 - b. Indien ja, kunt u verklaren op welke manier deze effecten zijn ontstaan?

De rol van de straatcoaches

22. Op welke manier hebben de straatcoaches bijgedragen aan het behalen van de doelstellingen met betrekking tot de jeugdregisseur?
23. Wat betekent bovenstaande voor de manier waarop de straatcoaches worden aangestuurd door de jeugdregisseur?
24. Welke eventuele onbedoelde effecten worden volgens betrokkenen bereikt?
25. Wat betekent bovenstaande voor de functie van de jeugdregisseur?
 - a. Is de huidige invulling functioneel?
 - b. Is een voltijdse aanstelling gewenst en/of noodzakelijk?
 - c. Zijn er eventueel combinaties mogelijk met de functie van de procesmanager jeugd?

De inzet van de procesmanager jeugd

De nu volgende vragen gaan over de relatie van de procesmanager jeugd met (de taken van) de jeugdregisseur en de straatcoaches.

→ Indien de doelstellingen en taken onbekend zijn, dan verwijzen naar de bijlage (punt 3).

De relatie met de jeugdregisseur en de straatcoaches

26. Kunt u aangeven in hoeverre de taken van de procesmanager jeugd en de jeugdregisseur overeenkomen, dan wel van elkaar verschillen?
 - a. Overeenkomsten:
 - b. Verschillen:
27. In hoeverre is er volgens u sprake van overlap tussen de functie van de procesmanager en die van de jeugdregisseur?
28. Zou het volgens u mogelijk en wenselijk zijn om een combinatiefunctie te creëren, waarin de taken van de jeugdregisseur en de procesmanager worden gecombineerd?
 - a. Waarom wel?
 - b. Waarom niet?

Algemeen

De nu volgende vragen zijn bedoeld om in beeld te brengen wie of wat we nog nodig hebben om het onderzoek verder te verdiepen.

29. Indien we nog meer willen weten over de inzet van de straatcoaches, de rol van de jeugdregisseur, de procesmanager jeugd en/of specifieke projecten en voorbeelden, wie/welke partij moeten we dan absoluut nog spreken? → *Noteer hier naam en adresgegevens:*
- a. Naam:
 - b. Functie:
 - c. Contactgegevens:
30. Welke documenten moeten we absoluut lezen? → *Noteer hier de gegevens:*
- a. Naam document:
 - b. Inhoud / onderwerp:
 - c. Bij wie opvragen / van wie te ontvangen?

Afsluiting

De nu volgende vraag is niet zozeer een vraag, maar betreft eventuele vervolgspraken.

31. Afspraken met betrekking tot het toezenden van documenten:
- a. Wat stuurt de respondent op:
 - b. Wanneer stuurt hij/zij dit op:
 - c. Wat is de status van dit document:
32. Afspraken met betrekking tot het op de hoogte houden van de respondent:
- a. Hoe wordt de respondent op de hoogte gesteld?
 - b. Wanneer wordt hij/zij op de hoogte gesteld?

Doelstellingen en taken zoals verwoord in de informatiekaarten:

1. De belangrijkste taken van de straatcoaches zijn:

1. Het terugdringen van overlast, veroorzaakt door risicojongeren onder de 23 jaar.
2. Het opzetten van een aanpak voor jeugdoverlast daar waar het reguliere netwerk nog niet in voorziet.
3. Het maken van gezinsbezoeken en bindende afspraken met gezinnen.

2. De jeugdregisseur:

1. Stuurt de straatcoaches op operationeel niveau aan.
2. Verdeelt, in overleg met medewerkers, de werkzaamheden en bewaakt de voortgang en kwaliteit van het werk, geeft zo nodig werkinstructie en begeleiding.
3. Doet voorstellen voor het verbeteren van werkprocedures en plannen.
4. Voert de regie op de aanpak van risicojongeren en jeugdoverlast door ketenpartners (vanuit een visie op de middellange termijn).
5. Maakt samenwerkingsafspraken met de ketenpartners en stuurt op de naleving hiervan.
6. Zit de integrale jongerenoverleggen in de wijken en de stedelijke werkgroep jeugdoverlast voor.
7. Monitort en evalueert de integrale plannen van aanpak op wijkniveau;
8. Signaleert, analyseert en adviseert over stedelijke vraagstukken rond jeugdoverlast en over de integrale aanpak in de wijken, geeft de consequenties daarvan aan en vertaalt naar het beleidsgebied.
9. Adviseert over en stelt beleidsrapporten, -notities en -voorstellen op met betrekking tot het beleidsterrein.
10. Is verantwoordelijk voor de inrichting van de informatiehuishouding m.b.t. de jeugdoverlast door afstemming van registraties en informatiesystemen van de participerende instellingen.

11. Fungeert als schakel binnen het thema jeugdoverlast tussen het jongerenoverleg in de wijken, de stedelijke werkgroep jeugdoverlast en de stedelijke coördinatiegroep risicojongeren.
12. Fungeert als centraal aanspreek- en sturingspunt voor jeugdoverlast voor de ketenpartners.
13. Bouwt een constructieve vertrouwensrelatie op met in- en externe partners.
14. Adviseert en rapporteert aan de portefeuillehouder.

3. De hoofdtaken van de procesmanager jeugd zijn:

1. Eindverantwoordelijk voor de totstandkoming van (na)zorgtrajecten voor volwassen veelplegers, risicojongeren en daders van huiselijk geweld in Noord-Limburg.
2. Betrekken en motiveren van de juiste partners voor het organiseren van een sluitende aanpak op casusniveau.
3. Voorzitten en voorbereiden van gemeentelijke overleggen in het Veiligheidshuis Noord-Limburg.
4. Deelnemen aan alle justitiële overleggen in het Veiligheidshuis Noord-Limburg. De procesmanager signaleert dwarsverbanden en fungeert als schakel tussen de justitiële en gemeentelijke overleggen.
5. Eerste aanspreekpunt van gemeenten en andere partners bij concrete casussen.

Bijlage 2 Lijst van geïnterviewde personen

Tabel 1: Overzicht van geïnterviewde professionals

	Naam	Functie en werkgever
1	Emiel [...] ⁶	Straatcoach, gemeente Venlo
2	John Frijdal	Wijkagent Blerick, politie Limburg-Noord
3	Marcel Timmermans	Teamleider Afdeling Samenleving en Maatschappelijke Ondersteuning, gemeente Venlo
4	Peter Lalieu	Vertegenwoordiger politie binnen het Veiligheidshuis Limburg-Noord
5	Richard [...]	Straatcoach, gemeente Venlo
6	Roel Versleijen	Hoofd Veiligheid en Handhaving / veiligheidscoördinator, gemeente Venlo, afdeling Veiligheid en Handhaving
7	Theo Custers	Jeugdregisseur, gemeente Venlo

⁶ Om privacyredenen zijn de achternamen van de straatcoaches niet vermeld.

Colofon

Opdrachtgever/financier	Gemeente Venlo, afdelingen Veiligheid en Handhaving en Maatschappelijke Ontwikkeling
Auteur	E. van Marissing
Uitgave	Verwey-Jonker Instituut Kromme Nieuwegracht 6 3512 HG Utrecht telefoon 030-2300799 telefax 030-2300683 e-mail secr@verwey-jonker.nl website www.verwey-jonker.nl

De publicatie

De publicatie kan gedownload en/of besteld worden via onze website:
<http://www.verwey-jonker.nl>

ISBN 978-90-5830-396-7

© Verwey-Jonker Instituut, Utrecht 2010.

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij het Verwey-Jonker Instituut.

Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

The copyright of this publication rests with the Verwey-Jonker Institute.

Partial reproduction is allowed, on condition that the source is mentioned.